

Előfizetési díj:

Egész évre . . . 10 K — f
Fél évre . . . 5 K — f
Negyed évre . . . 2 K 50 f
Egyes szám ára 20 fillér

ZALAMEGYE

ZALAVÁRMEGYEI HIRLAP

Politikai és társadalmi hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

Hirdetések:
= Megállapodás szerint.
Nyilttér soronként 1. K.
Kéziratokat
nem küldünk vissza

A magyar gazda.

Frázisokkal dobálózni, az iparfejlesztésről, a magyar kereskedelem fellendítéséről írni és beszélni lehet, de mindezeknek ezideig még nem sok hasznát láttuk s az élet bizony rácsafol a hangzatos beszédre. A földből élünk valamennyien, akár agráriusok, akár merkantilisták. Nálunk a legnagyobb merkantilista is egy vagy más vonatkozásban gazda, vagy legalább gabonakereskedő. A közönséghez közel álló kereskedelem csak tengőlik, a kisipar majdnem hogy napszámos munkából él s alanyiparunk a szubvenciók emelőjén igyekszik megélni.

Tehát az összes iparfejlesztési akciónak — egy némely elvitázhatatlan sikere dacára — az az eredménye, hogy most már igazán belátni, hogy Magyarországnak első sorban agrár államnak kell maradnia, nem csak azért, mert az Ausztriával való viszonynál fogva minden törekvésünket könnyen ellensúlyozzák az osztrák ipari és kereskedői körök, hanem azért is, mert fajunkat hajlama, tehetsége, hagyományai s országunk természeti viszonyai egyenesen a földművelésre utalják.

Régi igazságok ezek, de a földművelési érdekek hosszu ideig tartó elhanyagolása, sokszoros támadás, kiuzsorázás kellett ahhoz,

hogy azokat be is lássuk és minden erőnkkel igyekezzünk istápolni azt a termelési ágat, amelyből élünk.

Természetes, ez az irányzat sem lehet egyoldalú; mert az más termelő osztályok pusztulására vezetne, mint ahogy a magyar gazda elpusztult abban az időben, amikor minden áron a mozgó tőke gyarapítására és védelmére törekedett az államhatalom és a társadalom.

Ezideig azonban a földművelési érdekek előmozdítására irányuló kormányzati és társadalmi tevékenység sem járt azzal az eredménnyel, hogy az életnek ősforrásai biztosíthatnák a gazda és az egész nemzet javára. És fájdalom, annyi jóra való törekvés, annyi áldozat után is viszonyaink még mindig rendezetlenek, a gazdák százezreinek helyzete még mindig annyira ingatag, hogy a válságokat bizony nem bírja ki. Annyi küzdelemmel és annyi teherrel senki sem él, mint a földművelő osztály, amely alig néhány éve kezdett csak a megerősödés felé haladni.

Azt a fellendülést, amely a kiscgazdák körében mutatkozott, sokféle tényező érvényesülésének lehet köszönni, de ezuttal csak kettőt akarok felhozni, amiről mindenki saját szemével meggyőződhetik: a nép értelmi színvonalának emelkedését s ezzel gazdálkodási módjának megváltozását,

továbbá az állattenyésztés nagymérvű fejlődését.

Megnyugtató volt az a tudat, hogy népünk, halad, vagyonosodik, erősödik. Örömmel látta minden józan eszű és helyes érzékű ember, hogy a birtokososztály erős munkával igyekszik megerősíteni létének alapjait és biztosítani a jövőt; hogy az elhanyagolt parasztbirtokon modern kultúra van keletkezőben s immár vége felé közeledik az a pusztulási processus, amely kirángatta a földet a magyar családok lábai alól.

De vajjon meddig örülhetünk a haladás és fejlődés gyümölcseinek! Nem fogja-e ezeket is felemészteni egy két szerencsétlen esztendő, a balkezes politikai rendszer, amely kész feláldozni milliók érdekeit, sokszor kenyereit is idegen érdekeknek, vagy hatalmi céloknak? És ki fogja megvédelmezni a magyar földet, a magyar birtokost, a paraszt ember kenyereit és jólétét, ha Ausztria olcsón akar élni s Magyarországot bele akarja fullasztani a zsirjába.

Hol van az a hatalmas érdekképviselet, amely szembe tudjon szállani az ellentétes törekvésekkel, amely nem engedi, hogy a buza árát a spekuláció, a szarvasmarha értékét a diplomáciai szivességekért kötött kereskedelmi szerződések mögött vigan folyó csempészet szabja meg s a bort bojkot-

A luganoi fiu.

A luganoi fiu kint ült a kávéház terraszán és hazudott. Mivelhogy senki sem ült körülötte, hát magának hazudott igen szépeket és igen érdekeseket.

A luganoi fiu tulajdonképpen riporter volt és nem a napsütéses olasz Luganóból származott, hanem valahonnét Máramarosmegyéből. A luganoi előnevet a lügen szó megolaszosításából kapta, mert a luganoi fiu professzionátus hazug volt, nem rosszindulatból, csak egy belső hajlamból.

A luganoi fiu tehát kint ült a kávéház terraszán és önönmagának hazudott. Délután lóversenyen volt és este egy illusztrált angol lapban Vichy fürdő rajzát látta. Ez a két impresszió elég volt ahhoz, hogy a luganoi fiu hazug-ösztönei élénk mozgásba induljanak és a két különböző dolgot egy sikerült egészbe kombinálják össze. A luganoi fiu azt hazudta magának, hogy nyert a lóversenyen . . . mennyit is? igen, tizenh tizenegyszáz koronát és lerándult Vichybe nyaralni.

Más embernél az ilyesmit ábrándozásnak hívják, de a luganoi fiuát ez is hazugság volt, két okból. Először, mert sokkal jobban értett a lovakhoz, semhogy valaha egy fillért is nyerhetett volna; másodsor pedig azért, mert a

luganoi fiu ezt sem magának képzelte el, hanem másoknak. Ő már akkor tisztában volt azzal, hogy a vichy-i nyaralást még az éjszaka folyamán beadja valakinek, vagy valakiknek.

Tehát nyert tizenhatezernegyszáz koronát és elutazott Vichybe. A luganoi fiu lelkiismeretes volt, tehát azonnal papirost vett elő és számítani kezdett. Tételről tételre kiszámította, hová és hogyan fogyott el a tömérdek pénz. A garderobját háromezer korona értékű ruhadarabokkal egészítette ki, ami természetes is, hiszen Vichyben mágnások nyaralnak, akik szmokingban ebédelnek és naponkint hatszor öltöznek át. Részletesen megállapította utazási és szállodaköltségét. Mindössze a frankokra való átszámítás járt némi nehézséggel, de a luganoi fiu ezen is segített. Hozatott a pincérrel egy Börsencouriert és a Börsencourier segítségével minimális pontossággal megállapította, hogy mennyi tizenháromezernegyszáz korona frankokban. Mert háromezret már levont ruhaköltségre.

A technikai nehézségeken átesvén, következett a színezés. Mindenekelőtt mégegyszer áttanulmányozta az angol lapból Vichyt, megtekintette a tengerpartot és körülményes tudomást szerzett a lapokból, mivel tölti Vichy fürdő boldog közönsége a napot és az éjszakát.

Most következik a regény — gondolta a

luganoi fiu — mert hiába, asszony nélkül semmit sem ér az élet.

Elővette a papirost a fölirta: »Megismerkedés az angol lady-vel.«

A ladynek azonban nevet is kell adni, még pedig kereszt és vezetéknevet. Keresztnevet csak talált volna a luganoi fiu, sőt meg is állapodott azonnal a Maud névben. A vezetéknevét azonban sok gondot adott neki. Törte is egy darabig a fejét, de végre mégis sikerült kisütnie és azt is fölirta a papirosra, illetéknéppen:

»Mrs. Maud Garden Party.«

Még csak egy angol urat akart a játékba keverni és annak is talált nevet. Az angol urat a luganoi fiu jegyzeteiue lord Oil Company Limited-nek hívták.

— És most térjünk át az asszonyra — füzte tovább a hazugságok fonalát a luganoi fiu — ccc, miesoda gyönyörű asszony, ccc!

A luganoi fiu ugyanis háromszoros »ccc-vel fejezte ki legnagyobb elragadtatását.

Maud asszony természetesen karesu volt, ahol karesunak kellett lennie és izmos, ahol izmosnak kellett lennie. Téniszezett, vívott, lovagolt és örülten szerette az urát mindaddig, amíg a luganoi fiuval meg nem ismerkedett. Azonkívül halálosan imádta az az ur, akinek ő Oil Company Limited nevet adott. Ezzel meg

tálja az osztrák, agyon adóztassa az állam.

Van-e elég védelme a földnek s van-e elég hatalmas barátja a kisgazdának, aki ma már kezd a biztosított lét felé evezni, de még mindig gyenge lábbon áll ahoz, hogy önmagát meg tudja védelmezni a válságok ellen is.

Az ideai esztendő sok nehéz tanulsággal fog szolgálni, dacára annak, hogy a termés elég jó, takarmányhiány nincs és válságtól nincs okunk tartani. De hogy mit fogunk hozni a nemzetközi szerződések, milyen helyzetet teremt az államháztartás szükségleteinek rohamos emelkedése, az esetleges adóreform, az új államkölcson: azt előrelátni nem lehet.

A küzködő, dolgozó gazdatársadalom nyílt szemmel figyelje az eseményeket, mert bizonyos, hogy neki kell megfizetnie azoknak a milliónknak nagy részét, amelyekben az államháztartás deficitje és kölcsönei lesznek kifejezve.

De hát az a sok százezer gazda csak vár, remél és dolgozik. Most egy kissé jobban ment a sora, tehát elfeledkezett a mélyebb nyomokon járó szervezkedésről.

Nem lesz-e már késő, ha a helyzet megváltozik s beköszönt a hét sovány esztendő?

Szerződéseink a Balkánon.

A nyugateurópai államoknak évről-évre nagy erővel előrefejlődő gazdasági tevékenységéből arról győződhetünk meg, hogy mi magyarok, a mi nyereségünkre s kész áruikra ezeken a piacokon — Ausztrián kívül — nagy áldozatokkal is alig tudjuk elhelyezni. Amint az évek egyre mulnak, ezekből a megállapításokból mind jobban bebizonyosodik, hogy a mi gazdasági terjeszkedésünk csak lefelé, a Balkán-államokban vagy azon túl a távolabbi keleti országokban folyhat tovább.

Egykori külügyminiszterünk, Andrássy Gyula gróf mutatta meg ezt az utat Magyarországnak. Azóta több mint három évtized telt el, de ez a tanítás nem fogott rajtunk. A mi gazdasági érdekeink a nálunk sokkal fejlettebb nyugati

is fogok verekedni — gondolta a luganoi fiu — de természetesen csak későbbben.

Jött a megismerkedés Mauddal.

— Borzasztó nehéz hozzáférni ezekhez az angol nőkhez — gondolta a luganoi fiu, miután hasztalan erőlködött valami sablontól eltérő megismerkedési módozaton. Végre is kénytelen volt egy göresrohamban megállapodni, amely a szabad tengerben érte utól a szép asszonyt. Őnagysága sikoltozott és kapálódzott, de az utolsó pillanatban megérkezett ő és természetesen megmentette. Maud halála itt már magától következett, valamint az a párbaj is, amelyet a féltékeny angol lord inscenált a korzón. A párbaj után szöknie kellett, ami éppen idejében jött, mert a luganoi fiu akkor már az utolsó ezer frankost is fölvaltotta.

A luganoi fiu itt megszakította a mese fonalát, mert eszébe jutott, hogy bizonyítékokról is gondoskodnia kell. Kihalászott a zsebéből egy esomó fényképet — a ligetben vette őket darabját egy krajeárért, hogy bizalmasan megmutathassa ismerőseinek legújabb szeretőjét — és kiválasztotta közülök azt, amelyik legjobban passzolt Maud asszony fönt vázolt személy-leírására. Mikor ezzel készen volt, elővette a tollat és ráírta az arekép aljára hegyes cyrill betűkkel:

„Ernest By Maud“

államokban nem találnak kielégítést, mert nincsen megfelelő iparunk. A balkán népek árukeresletét azonban már régebb idő óta képesek vagyunk kielégíteni s az ő áruigényeikkel arányosan fejlődik a mi termelőképességünk is. Ma a legfontosabb kereskedelempolitikai kérdés, hogy a délkeleti szomszédos államokkal szerződések kötéssenek, amelyek az összes érdekeltek kereskedelmi és forgalmi viszonyaira egyformán kedvező hatással lehetnének. Az a cél, amelyre Magyarország törekszik, tudniillik a gazdasági téren való barátságos együttműködés, egyúttal a kölcsönös bizalom erősödését és a kölcsönös viszony szorosabbra fűzését eredményezi. Igaz, hogy minden oldalról a kölcsönösen kielégítő megegyezés érdekében áldozatokat kell hoznunk, de az általános érdekek nagy komplexumában egészen jól figyelembe lehet venni saját gazdasági életünk különleges viszonyait is.

A balkáni szerződések komplexumában legnagyobb sulyal a Törökországgal, Szerbiával és Romániával való gazdasági kapcsolatunk esik. Ennek a három népek elevenebb lendületű, egészséges fejlődése a biztosítékunk arra, hogy ha most megtudjuk vetni a lábunkat ezeken a piacokon, úgy évtizedekre menő jövedelmet tudunk szerezni innen magunknak.

A balkáni államokkal kötött kereskedelmi szerződésekben a kormány úgy ahogy igyekezett megvédelmezni a magyar állattenyésztés érdekeit. A Szerbiával a napokban kötött megállapodásnak is egyik kardinális vonása az, hogy a szerbeknek élő állatokat ezután sem szabad behozni hozzánk, a leölt állatok, illetőleg a kész piaci husanyag mennyisége is kontingentálva van.

A kölcsönös engedmények a három állam között, egymást egyensúlyban tartják. Miután Szerbiának továbbra is eltiltották az állat és hus behozatálát, azzal rekompenzálták, hogy bizonyos nagyságu huskontingensre nézve megkapta Magyarországon és Ausztrián át történő átszállítás jogát.

Szerbia megadta Magyarországnak és Ausztriának a legtöbb kedvezményt, de bizonyos cikkekre nézve külön számtételeket állított fel.

Magyarország és Ausztria régebben, amikor az utolsó végleges kereskedelmi szerződés még fennállott, évenként 40-45 millió korona értékű árut szállított Szerbiába, de ez az összeg a közöttünk fennállott viszály következtében 17-20 millió koronára szállott le.

Az élelmes porosz-német kereskedelem éppen ezt a viszályt használta fel arra, hogy ezalatt ösztökölést teremtessen Németország és Szerbia közönsége között és bár sikerült neki nagyobb értékű árut ezalatt a 2 esztendő alatt elhelyezni ott, nekünk mégis kárának van arra, hogy a most megkötött szerződéssel lassankint visszazerezzük magunknak a kivétel régi kontingensét, sőt ezt fokozni is fogjuk.

Azután a hajfúrt-raktárt szedte elő és rátalálván a megfelelő színre, gondosan tárcájába rakta a dedikált arekép mellé.

Jó félórát tartott az ügy, a luganoi fiu készen volt a legapróbb nüanszokig mindennel és héberkorban belepislantott a jegyzetekbe, hogy mindent emlékezetébe véssen. Mindössze azzal nem volt még tisztába, megölje-e a lord Oil Companyt, vagy csak veszedelmes sebet ejtsen rajta. Végre is úgy határozott, hogy ezt az utolsó perc inspirációjára bizza, majd ha mese közben idáig jut.

A luganoi fiu most elhatározta, hogy ennyi elég lesz mára; így is megél belőle egy hétig. Csak az áldozatra lesett és az áldozat meg is érkezett. Egy kedves, gömbölyű, vidéki nemesi ment el a kávéház előtt és a luganoi fiu, akit vidéki hírlapíró korából ismert meg, rákiáltott:

— Jó estét, Paczoly ur!

És Paczoly ur bejött, leült és tátott szájjal hallgatta, amint a luganoi fiu beszélt, halkán, melegen, csak egyes töredékeket lehetett elkapni meséjéből:

— Cce . . . micsoda asszony! Megmutatom az areképét . . .

A luganoi fiu belenyúlt a tárcájába és diszkrétan megmutatta mrs. Maud Garden Party areképét.

Kálmán Jenő.

Figyelembe kell venni, hogy a szerb piac vásárlóképesége egyre jobban emelkedik. A mostani szerződés, amelyet 1917-ig kötöttek, talán egyik szerződő felet sem fogja kielégíteni, de az, hogy a kereskedelmi viszony rendezve van, mindenesetre jelentékeny előny az eddigi bizonytalan helyzethez képest.

Nem sokkal előnyösebb szerződést kötött a kormány Romániával sem. A magyar mezőgazdaság és az állattenyésztés jövedelmezőségét papiroson nem adták fel ugyan, de nem kontingentáltak az átszállítható marha és sertés számát, valamint a leölt állatok nyers husát.

Magyarország, amíg nem önállóan, hanem Ausztriával közösen köt szerződést egy harmadik állammal, addig soha sem fogja megvédeni tudni az ország egész közgazdasági érdekeit. Ez szinte természetesnek tetszik, ha tekintetbe vesszük, hogy egy erősen kifejlett ipari állam és egy iparszegény, közepes mezőgazdasági állam együtt szerződnek. Mind a kettőnek érdekei egymással ellenkező természetűek. Azonkívül Románia, amely titkos bázisa a Hohenzollern-dinasztia s a nagy német nép ismeretes Drangnach Osten-politikájának, nem adta meg nekünk a legtöbb kedvezményt sem fogja megadni soha. S mert Románia is mezőgazdasági állam, ha jóval kisebb is, mint a miénk s azonkívül régóta folyó politikai viszály rontja közöttünk a szorosabb gazdasági kapcsolat megteremtésének lehetőségét, tehát ne is számítsunk sem most, sem a jövőben nagyobb anyagi eredményt a látszólag legszivélyesebb gazdasági entente dacára sem.

Jóval realisabb számításaink eshetnek az ifjú Törökországra, ahol az élet, a közönség fogyasztóképesége most rohamosan fejlődik előre. Bár ezen a területen is a német már megvetette lábát, újabban erősen dolgoznak a franciák, olaszok és angolok is a maguk gazdasági kapcsolatának megteremtésén, ez nem olyan mostoha területünk, mint a fentebb említett államok. A török nép tudja, hogy az ő közszükségletének megfelelő cikkek mi jó kivitelekben s mérsékelt áron tudjuk nekik szállítani. Azonkívül a török nép faji szimpátiája is mellettünk van s a múlt évben megkezdett török-magyar barátkozásnak már is meg van az a haszna, hogy a török katonai és polgári hatóságok, ha csak lehet, minden anyagból nálunk teszik meg a megrendeléseiket. A Magyar Kereskedelmi Egyesülésnek ez év elején Törökországban tett több hetes látogatása csak megerősítette ezt az entente-ot közöttünk. A gyorsan fejlődő török tengerészet és szárazföldi katonaság s a kisázsiai városok megindult fejlődése mind olyan gazdasági konstellációkat tárnak elénk, hogy csak meg kell kezdeni ügynökeink útján a rendes érintkezést, rendelkezéseiket más idegen fajú pályázókkal szemben is szívesen biztosítják nekünk.

Szólni kell a balkán népek között még a bolgárokról, akik az utolsó 5 esztendőben esodálatos fejlődőképességről tettek tanuságot. Ez a nép át van hatva a modern élet megannyi ismeretétől s neki is az a kívánsága, hogy gazdasági életét minél hamarabb a nyugateurópai kisebb államok életének színvonalára emelje. Ezért dolgozik szorgalmasan, józan életű, jó rendelő s mind erősebb anyagi gyarapodásánál fogva jó fizető is. A bolgár nép velünk ma is a legjobb viszonyban van s ezt a viszonyt maga Ferdinánd király, az egykori magyar huszártiszt ápolja a legszívesebben. A kis államot egymásután építik ki elsőosztályu vasútvonalakkal, kikötőkkel, nagyobb vállalatokkal s ezek mind több munkást foglalkoztatnak, akik maguk s a városok intelligens lakossága mind jól fizető vevők lehetnek, ha idejében ott is megvetjük a lábunkat.

A cselédkérdés.

A cselédkérdés állandóan nyilvántartott problémája a társadalomnak, annyira megszokott és megunt, hogy csak kuplékban, kromikban foglalkoznak vele. A vidám komolytalanság mezébe öltöztetik a nagy nyomoruságot és sok kellemetlenséget, amely e kérdés mögött tanyázik. A mindennapi élet a cselédproblémát, amely megoldásra vár már Isten tudja mióta, két részre osztotta. Az egyik a mai cseléd, a rossz cseléd problémája, a drága, szemtelen, tolvaj, erkölcstelen, rosszmájú nőszemélyé, aki gyakrabban változtatja a helyét, mint az ingét és gazdája

életében az örök keserűség forrását jelenti. A másik, a szegény, Istentől embertől elhagyott martír, akit a cselédszerzők nyuznak, lelketlen nagyságok kinoznak, leánykereskedők környékeznek, akinek élete a kinnak és gyötrődésnek tarka mozaikja. A problémának sem az elő, sem a másik részét nemcsak, hogy nem tudta eddigé megoldani sem törvény, sem társadalom, de még csak meg sem kísérelték komolyan. A rossz eseléd s a lelketlen nagysága prototipusaival lépten-nyomon találkozunk, szabadon garázdálkodnak, romlásra az erkölcsnek és családnak.

A főváros most egy újítással próbálkozik a cselédmizériák terén. — Szigorítja a cseléd-szabályzatot, amely írott malasztal, vagy mondhatjuk: maszlagnál nem egyéb. Az újítás szerint cselédszerzésre nem kap engedelmet az olyan ember, akit leánykereskedés vagy erkölostelen üzelmek miatt jogerősen elítéltek. Ha a cseléd-kérdés azonos lenne a prostitúció kérdésével, e rendelkezéstől várhatnánk némi eredményt. — De a kérdés csak tizedsorban függ össze a prostitúcióval, ellenben elsősorban a mindennapi polgári élet, a család kérdése. Dícséretes, hogy újat akarják állani a leányzók megrontásának, de ez csak egyik kis részlete a megoldásra váró feladatoknak. Mindenekelőtt olyan intézkedésekre van szükség, amelyek a cseléd jogi helyzetét modern alapon szabályozzák és a rossz eseléd megbüntetését éppen úgy lehetővé teszik, mint a rossz gazdát; amelyek a bérviszonyokat szabályozzák s a cselédszerzők zsarolásait megakadályozzák.

Amíg a törvényhozás ezeket a kérdéseket gyökeresen meg nem oldja, addig a cselédmizériák a mértani haladvány arányában fognak növekedni, amíg abszolút modern törvények és szabályzatok nem lépnek a mai elavult s betarthatatlanok helyébe, addig nem használhat semmiféle végleges rendezés.

A megváltozott szociális viszonyoknak és életfeltételeknek megfelelően már számtalan új, modern, vagy legalább ilyenek ígérkezett törvényt és szabályzatot alkottak nálunk a munkaadóról. Csak az általános érdekű, az egész társadalmat állandóan foglalkoztató cselédproblémáival nem foglalkoztak az illetékes körök.

Törvényes állapotban.

A kormány a képviselőház többségétől a múlt hónapban megkapta a költségvetési felhatalmazást, az u. n. indemnity-t s ezzel megszűnt a törvényen kívüli állapot.

A közadók behajtása augusztus elsejétől megindult. A honvédelmi miniszter pedig egy újabb rendelettel augusztus 8-ával megindította az ujjonállítást. Benne vagyunk hát az állampolgári élet rendes kerékvágásában. A rendes polgári jövedelem mellett hát részesedni kell valamennyiünknek ismét az állami és községi közterhek viselésében s a szolgálatköteles polgárok katonáskodásában.

Az exlex állapot mindig illúzióval lepi meg az embereket. Tehát megcsalja egy gondolatban, abban, hogy akkor adótehermentesen élünk. Ez az illúzió is az élet száz meg ezer színes csalódásaihoz tartozik, amelyben nekünk, magyaroknak hajl de sokszor van részünk egy életen át.

A kényeszerű adóteherviselés hideg pozitívumához visszatérve, az exlex állapot látszólagos kényelme mindig megcsalja az embert. Az örök emberi gyöngeségből következik, hogy ha tudjuk, hogy nem gyötör bennünket az adófizetés vagy más teherviselés gondja, akkor nem dolgozunk annyit, mint máskor. És ezzel szemben többet szórakozunk, költségesebben élünk, tehát az exlex állapotra ráfizetünk. A magyar ember ismert kényelemszeretete pedig különösen hajlik a gondtalan, kevéstörődésű élethez.

Ha a magyar nép a német, amerikai vagy angol faj szorgalmával bírna, észre sem lehetne venni nálunk az exlex állapotot, amely különben elég gyakran éri ezt a szerencsétlen országot. Sőt a teherviselés szünetét arra használná fel, amint ezt szorgalmas, munkaszerető népek életében találjuk meg, hogy még inkább fokozza a maga jövedelmét s az adója összegét még kamatoztatja is. Nálunk, közöttünk ez megfordítva van s talán valami öntudatlan logikával éppen ezért nem kívánják sokan soha a törvényen kívüli állapotot.

A katonai szolgálat megkezdése is százados rendű munkája közöttünk. Törvényes állapot-

ban hozzá vagyunk már szokva ahhoz, hogy a fiaink október 1-én vonulnak be s ehhez készül a köteles ember. A fegyvergyakorlatok ideje is többnyire egy időszakra esik. De ha ez az idő eltörlődik, a rendes katonai szolgálatra és fegyvergyakorlatra bevonulás ideje, igen sok embernek nagyobb anyagi és előmeneteli kárára lesz. A kiszolgált legénység kényszerű visszatartása pedig családjaiknak számításait zavarja s innen van, hogy ezer meg ezer család anyagi életében okoz sokszor érzékeny változást.

Az élet rideg törvényszerűsége hát arra tanítja az embereket, hogy mindig jobb, célravezetőbb törvényes állapotban élni, mint ezen kívül. Az ember munkás életének folyamata e miatt épp-ugy zökkenésekbe jut, mint a lélektelen mechanikai munka folytonossága, ha utjában, működésében váratlan akadályokkal találkozik.

Zalavármegyei Gazdasági Egyesület közleményei.

Tejszövetkezeteink bajai.

Magyarország tejjgazdasága az utóbbi 10-15 év alatt fejlődött számottevő tényezővé. A tejjgazdaság fejlődése, a tejszövetkezetek rohamos szaporodása következtében az 1903—1906 években vett legnagyobb lendületet.

Sajnos, az 1905, 1907, 1908 évek kedvezőtlen időjárási viszonyai s az ennek következtében beállott rossz takarmánytermések a tejszövetkezeteket fejlődésükben megakasztották, amihez hozzájárulván a vajpiac időszakos kedvezőtlen konjunkturái, a tej-, illetve vajtermelés terén stagnálás, sőt sok esetben visszaesés volt konstatálható, ami pedig általánosan fokozódó fogyasztás mellett indokolatlan.

A termelés csökkenésével, a takarmánytermés ugyszólván egyes évekbeni meg-hiusultával szükségszerű követelménynek kellene tekintenünk a tej- és tejtermékek árának rohamos emelkedését s ennek kapcsán a tejszövetkezetek, szóval a tejtermelés fokozatos fejlődését. A tejjgazdaság fejlődésének e természetszerű alapfeltételeivel szemben azt tapasztaltuk a legutóbbi időben, az 1908 évben is, hogy a tejszövetkezetek nemcsak hogy nem fejlődhettek, hanem az egész vonalon visszaestek úgy a termelés, mint a termelt vajmennyiségek értékesítése tekintetében.*)

A rossz takarmánytermés a tejszövetkezetek termelésének, illetve az előállított vajmennyiségnek csökkenését egyáltalán nem indokolja. Nem indokolja pedig azon okból, mivel a szálastakarmányok hiánya oly takarmányfeleségekkel — abraktakarmányokkal — pótolható, ami nem hogy csökkentette, de emelte a tejtermelést. Ha mégis, a dolog mélyére hatolva, ezen visszaesés okait keressük, azt fogjuk tapasztalni, hogy a vajpiac bizonytalan konjunkturái, a termelt vaj szerfeletti különbözősége a minőségben s ennek kapcsán az exportra kevésbé rátermettség az okai annak, hogy a tejjgazdaságok, a szövetkezetek s így a vajtermelés nem tud oly mértékben fejlődni, mint azt az érte hozott áldozatok megkivánják.

Magyarország tejszövetkezeteinek s a vajtermelésnek szervezése az 1890-es években a leghelyesebb alapon indult meg. A földművelésügyi kormány kebelében létesített Országos Tejjgazdasági Felügyelőség a vaj-

) Az értékesítési viszonyok az utóbbi években sokat javultak.

termelő központok létesítésével és anyagi segélyezésével lehetővé tette, hogy a termelt vaj egyöntetű minőségben mint exportképes áru juthasson a külföldi piacokra. Hogy mégis el kellett térni azon irányeltől, amellyel a tejjgazdaságok létesítése és a vajtermelés előmozdítása céloztatott, azt egyedül a vajtermelő központok helytelen szervezésének s elégtelen voltának kell tulajdonítanunk.

Helytelennek tartom — szerzett tapasztalataim alapján — a vajtermelő központok szervezését, azon okból, mivel az magánvállalkozás kezében nem annyira a keletkezésben és fejlődésben levő tejszövetkezetek érdekeit, mint az anyagi hasznot tartva szem előtt, ugyszólván lehetetlenné tette, hogy a szövetkezetek által termelt tej kellő módon értékesülhessen.

Az 1908-as évek rosszabb vajárai, a minduntalan felmerült elszámolási differenciák előidézték azt, hogy a létező szövetkezetek termelésükben fokozatosan visszaestek s részben üzemüket teljesen beszüntették. Természetszerű következménye volt ez a magánkézen levő, nyereszkesedésre alapított vajtermelő központi vállalatoknak.

A szövetkezetek elsősorban szervezve lettek a nagyobb vidéki gócpontokon, vagy az azokhoz közelebb fekvő nagyobb falvakban, ahol a tej- és vajtermelés bizonyos emelkedettebb színvonalon állott.

A szövetkezetek, az igaz, biztosították a gazdáknak, a termelőknél termelvényeik biztos értékesítését, de viszont egyuttal közreműködtek abban, hogy a tejárak azon a vidéken rohamosan emelkedtek. Az eddig a piacokra özőnlő tej legnagyobb része a közforgalomtól elvonatván, a kereslet és kínálat közötti viszony árszabályozó hatása következtében a tej és tejtermékek árai egyszerre felszöktek. A vajtermelő központok rosszul értékesítvén az általuk feldolgozott tejet, a nyílt piacok magas tejára mellett természetes, hogy a termelők a tejet a szövetkezetektől elvonták.

A szövetkezetek ahelyett, hogy fokozatosan több és több tejet dolgoztak volna fel, termelésükben visszaestek, a vajtermelő központok nem kaptak kellő mennyiségű feldolgozandó anyagot, ily módon a nagy rezsi ólomsúlyal nehezedett a termelvényre, előidézte a rossz árakat s közvetve a tejtermelés csökkenését.

Egyrészt nem állván kellő mennyiségű vajtermelő központ rendelkezésre, másrészt a vajtermelő központoknál szerzett szomorú tapasztalatok a fejlődésben meg nem akasztható tejjgazdaságaink és tejszövetkezeteink odakényszerítettek, hogy termékeiket maguk dolgozván fel, mint vajtermelő szövetkezetek foglalják el helyüket a tejtermékek feldolgozása terén. A vajszükséglet évről-évre növekedett, a világpiacon mindig nagyobb mennyiségű vajat fogadott be, így ideig-óráig a vajtermelő szövetkezetek is megállították a helyüket.

Mindaddig, amíg a vajpiac kedvező konjunkturák alatt áll, a vajtermelő szövetkezetek eredménnyel is fognak dolgozhatni, azonban a konjunkturák kedvezőtlen megváltozása esetén nemcsak egy derut fog beállani a vajpiacra, hanem a vajkereskedők egyrésze is elsöpörtetik a szereplés szinpadáról, akikkel együtt néhány szövetkezet is le fog tűnni.

Hogy ezen állításom tény, azt már igazolta az 1908-ik év kedvezőtlen helyzete. Azóta, a viszonyok kedvezőbbre változtá-

val, gombamódra nőnek, illetve teremnek a vajkereskedők, akik ma bármiféle készítményt, csak elfogyasztható legyen, vaj gyanánt magas árban megvesznek.

De kérdem, a legelső kedvezőtlen fuvalatnál hova lesznek ezen vagyontalan, a szolid elemi követelményeknek legkevésbé megfelelő vevők? Ki fogja a vállalt kötelezettségükért helytállani, ki fogja a kedvezőtlen időben kényszerhelyzetbe menteni? Hiszen a vaj a termelők által nem raktározható, el nem tartható, ki fogja azt kedvezőtlen konjunkturák mellett még csak a megadható árban is átvenni?

Eltekintve attól, hogy szövetezeteink, ahány annyiféle vajat állítván elő, exportképes árut nem képes termelni; a nagyobb szövetezetek jobb, a kisebb szövetezetek gyengébb minőségeket termelnek s nagyobb szövetezetek aránylag kevesebb rezszivel jobb minőségeket állítva elő, az értékesítés terén is jobb eredményeket fognak elérni.

Ha már most az értékesítést tekintjük, ott is sok kifogásolni valót találunk. A vaj egy, vagy legfeljebb két kézen át kellene, hogy a fogyasztó asztalára kerüljön. Mit látunk ezzel szemben? Azt, hogy a falusi szatócs megveszi a szövetezettől a vajat, eladja egy nagyobb — már vajkereskedőnek nevezhető — kereskedőnek azt, aki a vajat legalább még egyszer tovább adja s csak akkor, innen kerül az a detailistához, akitől a fogyasztó azt megveheti.

A vaj tehát negyedik-ötödik kézből kerül a fogyasztóhoz. Mi már most ennek a következménye? A vajra, amíg a termelőtől a kereskedőhöz jut, van 10 fillér költség. Ha csak egyszer lesz a termelőhelyről elszállítva s egyszer onnan a fogyasztóhoz, illetve a detailistához transzferálva, akkor is már 20 fillér terheli. Hozzászámítva ehhez a kereskedők legalább 10—10 fillérsnyi nyereségét, legkevesebb 60 fillérral drágábban kell azt a fogyasztónak megfizetni, mint amennyiért a termelő eladta.

Hosszasabban lehetne fejtegetni a tejjgazdaság, illetve annak legtekintélyesebb tagját képező tejszövetkezetek bajait, azonban egyrészt nem akarom ezen hiányokat továbbra is feltárni, másrészt azok az illetékes faktorok előtt ugyis ismeretesek.

Rámutatván ezen tejszövetkezteink legégetőbb bajaira, rámutatván azon veszedelmekre, melyek a tejszövetkezeteket fenyegetik, rámutatván arra, hogy mi az oka a fejlődés stagnálásának, az alábbiakban ráóhajtók mutatni azon módra, amellyel ezen bajok kiküszöbölhetők s a tejtermelés fokozatosan emelhető lesz.

Visszatérve a szervezés kiinduló pontjára, szerény nézetem szerint a tejszövetkezeteket ismét akként kell szervezni, illetve a meglévőket átszervezni, hogy azok a tejet csak kezeljék, de fel ne dolgozzák, hanem szállítsák be azt a vajtermelő központokba, amelyek azt feldolgozzák.

Hogy a fentiek felsorolása után mégis a vajtermelő központokat ajánlom mint egyedüli panacéat a mostani bajok s a tejszövetkezeteket fenyegető veszedelmek orvoslásánál, indokolom azzal, hogy egy helyesen szervezett vajtermelő központokból álló hálózat teljes mérvben meg fog felelni a hozzáfűzött kívánalomnak; meg fog felelni pedig az esetben, ha az nem magánvállalkozás kezében, hanem mint a szövetezetek közös tulajdona kezeltetik s így az ott elért jövedelem nem a vállalkozók

nyereszkedési vágyának kielégítésére, hanem a termelt anyag megfizetésére fog fordíthatni.

A vajtermelő központok egyöntetű minőségű árut állítanak elő, amely áru minden időszakban exportképes és raktározható s így értékesebb, úgy, hogy a szövetezetek által elérhető árak és a központi vaj ára között legalább 30 fillér különbözetet lehet a központok javára számítani.

Tekintve azt, hogy a központok ismert minőségeket állítva elő, nem lesznek kénytelenek termelvényeikkel házalni, az értékesítés is jobb lesz, illetve az értékesítés körül felmerült rezsi lényegesen és tetemesen csökkeni fog.

Hogy a létesítendő vajtermelő központok a hozzáfűzött kívánalomnak megfelelően, szükséges lenne az egész országot egy központi hálózattal ellátni s azt egy egységes központi igazgatás alá vonni. Számításom szerint mintegy 40 központ volna szükséges az ország tejtermékének feldolgozásához, amelyek mindegyike napi 20,000—40,000 liter tejet feldolgozva, egyelőre ellátni képes lenne a feldolgozást.

A központok fokozatosan, de azért gyors ütemben felállíthatók s azon helyeken, ahol szövetezeteink tömegesebb számban vannak, szervezhetőek lennének s így biztosítva magunknak egyöntetű, jóminőségű, exportképes áru előállítását, az értékesítés megkönnyítését, a tejjgazdaság, illetve tejes vajtermelés terén elérnénk azt az óhajtott sikert, mely állatállományunk jobb kihasználását s nagyobb mennyiségű áru exportálásával a nemzeti vagyonosodást is szükségszerűleg előidézné.

A létesítendő vajtermelő központok hivatást teljesíthetnének a nagyobb városok tejjel való ellátása körül is. Mint melléküzen nagyon könnyen megoldható volna ezen kérdés is s biztosítható lenne a városi közönség, hogy jóminőségű, hamisítatlan áruhoz jut megfelelő pénzért.

A szervezés körüli teendőik természetesen óriási munkákat vennének igénybe s elsősorban nagy anyagi áldozatot, illetve tőkebefektetést igényelnének, azonban biztosítható lenne a termelők részére az, hogy a normális 3-6% zsírfoku tej a központok útján minimális 12 fillérral értékesíthető lesz.

Számításommal az illetékes faktoroknak a legnagyobb készséggel állok rendelkezésére, viszont hálával venném, ha a szakörök tervezetemhez hozzászólni szivesek lennének.

Zalaegerszeg.

Sárközy Viktor.

Hazánk rétjei és legelői.

A magyar birodalom 56 millió kat. hold területének 41%-át szántóföldek, 28%-át erdőségek foglalják el. Ezután mindjárt a rétek és legelők következnek 23%-kal. A természetes takarmány termő terület tehát a birodalomnak közel egy negyedrészre, mely már ősidők óta az állattenyésztés céljait szolgálja. Különösen pedig a jövőben van hivatva szolgálni, mert a nemzetközi nagy verseny és a termelési költségek tulságos emelkedése, a gabonatermelésnek, eme leglényegesebb mezőgazdasági forrásunknak jövedelmezőségét, tetemesen alábbszállította.

E körülmény egyéb mezőgazdasági jövedelmi források fokozottabb kihasználását tette szükségessé. Targyam is úgy kívánja, hogy ezek közül az állattenyésztés fontosságát emeljem ki.

A statisztikai adatok Magyarország állatállományának folyton fokozódó emelkedését tüntetik fel, lépést tart ezzel a mesterségesen termelt

takarmányok mennyisége is, de a rétek és legelők termése éppenséggel nem emelkedik, sőt csökken.

A réteket és legelőket eddigél olyan őstermő területeknek tekintették, amelyek minden különösebb gondozás és befektetés nélkül gyümölcsöznek az egyes évek szerint többet vagy kevesebbet, jobbat vagy silányabbat. Azok a gazdák, akik rétjeiket megfogasolták, azt hitték, hogy a rétművelés követelményeinek teljesen eleget tettek. Ennek az ősi felfogásnak, illetőleg ha szabad annak nevezni: gazdálkodásnak éppen a végére értünk. Állattenyésztésünk imént hangoztatott érdekei követelik, hogy a tőlünk nyugotra fekvő országok példájára mi is rendszeres művelést alá vegyük rétjeinket és legelőinket, úgy, hogy azok termésének mennyiségét és minőségét fokozhassuk.

Rétjeink és legelőink termésének oszkenését maga a természet idézte ugyan elő, de mindenestre az emberi beavatkozás folyamánaképpen. E tétel igazolására idézzük fel képzeletünkben, hogyan is nézhetett ki az a növényészönyeg, a mely hazánk területét akkor ékesítette, mikor itt az első ember megjelent.

Hegyeinket mindenütt erdő borította annak mai természetes határáig. A síkságot a folyamok moesarasították el, de még azok között is erdő foglalta el a szárazabb s helyenként a nedves térséget is. Hanem azért bizonyára már a legregőbb időben is maradtak ki egyes nyílt részek a hegyvidék erdői és a síkság moesarai között. Alighanem ezeket használta fel az ősember a földművelés céljaira. A lakosság szaporodásával pedig tért hódított az ember egyrészt az erdőtől, másrészt a moesártól.

Látva most már, hogyan indította meg az első ember a természetbe való beavatkozás munkáját, egy ugrással visszatérhetünk a mai ember munkájához, mert ez is csak az ősök nyomán halad, de más eszközökkel és sokkal nagyobb arányban.

Csak a mult században fogtunk hozzá nagy folyóink szabályozásához: hogy minő változásokkal idézett ez elő az Alföld ősi növénytakarójában, azt megtudhatjuk a többek között azon botanikai kutatók hátrahagyott munkáiból, akik a folyam szabályozásokat megelőző időkben buvátkodtak.

Hová lett az Alföldről a sok nádas? Hol huzódtak meg azok a hajdan nagy elterjedésű növények, mint a sulyom, kolokán, esomós hasraszt és békaturaj? Ezek ma már olyan ritkaságok, hogy újból kell őket fölfedezniük a folyamok ártereinek valamely rejtett zugában. Helyöket a hazai flórában az ősidőkben sohasem látott elemek: buza, árpa, rozs és egyéb idegen jövevények foglalták el a kultura révén, ezer meg ezer hold területen.

Az Alföld erdőségeiből nagyobbára szántóföld lett, a folyam szabályozások után a moesarak is szántás alá kerültek, de nem mindenütt, mert a napjainkig is feltöretlen szikes legelők szintén régi moesaras területek helyeit jelzik, mely talajok csupán rossz fizikai tulajdonságaik miatt kerültek el az eke vasát.

A hegyvidéken nemkülönbön nagy a változás. Az erdőségeket részben tüzzel, részben vassal pusztították. Tüzzel főként azért, hogy a földművelés, vagy legeltetés céljaira térséget hódítsanak, vassal pedig használati és tűzifa nyeresé céljából. Mindkét pusztítási mód mindenfelé nagy legelőterületeket eredményezett. Napjainkban pedig az ily módon keletkezett legelőkben az alacsonyabban fekvő vidékeken az ekevas hódít el a kelleténél mindenestre többet.

Miután a legelők és rétek erős térfoglalásának indító okaira rámutattam, okát kell adnom annak is, hogy tulajdoaképp miért nem tartjuk gazdasági szempontból kielégítőnek a területet?

Az erdőkezelés és irtás módzatait 40 év óta már törvény szabályozza, de régebben ott pusztították az erdőt, ahol közelebb érték, vagy ahol utjában állott az ember egyéb céljainak. Ez a rendszerelen erdőhasználat azt eredményezte, hogy különösen a meredek hegyoldalon az erdővel együtt eltűnt annak talaja is, a csupadékvizek hordták le onnan. A meredek oldalak igen silány, vagy éppen semmi legelőt sem adnak. Viszont számos helyen ma is erdő borít olyan fensíkokat, vagy mérsékelt lejtésű hegyoldakat, amelyek legelővé átalakítva, több hasznot hajtának.

Az ősidőkre visszamenő helytelen gazdálkodás

rétek és legemelkedik, sőt

olyan őstermő minden különkülön gyümölcsöt vagy keveset a gazdák, hitték, hogy a sen eleget tetőleg ha szának éppen a imént hangozunk nyugotra dzeres művelőinket, úgy, és minőségét

oszkénészt, de mindenmányaképpen. pzeletünkben, nyszónyeg, a ette, mikor itt

ította annak ot a folyamat között is erdőnt a nedves a már a leges nyilt térség moosarai el az ősember szaporodtával észt az erdő-

otta meg az atkozás mun- a mai ember sők nyomán al nagyobb

hozza nagy o változások- énytakarójá- között azon akáiból, akik kben buvár-

nadás? Hol elterjedésü esomós b-lyan ritkasá-ünk a folya- ban. Helyőhasam látott idegen jöve- a, ezer meg

a szántóföld moosarak is nűtt, mert a elők szintén k, mely tala- miatt kerül-

y a változás. zben vassal hogy a föld- séget föld- zifá nyerése denfél nagy Napjainkban egelőkből az ekevas földít

térfigyelés- kell adom nem tarju- a területe-

40 év óta en ott puszt- k, vagy ahol ának. Ez a edményezte, oldalon az a csapatok- oldtak igen sem adnak. borít olyan gyóldak, usznót haj- gazdálkod is

kártételeit, századokra terjedő szorgalmas, de nagyon költséges munka fogja helyrehozni.

A növényállomány minőségére és mennyiségére igen kedvezőtlenül hat az a körülmény, hogy különösen a hegyvidéken, egy tagban, tulságosan nagyok a legelőterületek. Legideálisabb a fűnöves szempontjából az olyan terület, amelyen a legelő és erdő sűrűn váltakozik és pedig a terepviszonyokhoz képest úgy, hogy a meredek oldalakat az erdő, az enyhébb hajlású lejtőket és fensíkokat a legelő foglalja el. Az ilyen okszerű beosztásnál az erdő a közéje eső legelőket megvédi a szelek pusztításai ellen, sőt a szél még némi trágyát is hord a legelőre hulló falomb alakjában. Hasonlóképpen trágyázza a gerincekre helyezett erdő is az alatta fekvő legelő talaját, mert a csapadékvizek növényi táplálóanyagokat hordanak le onnan. A legelőjóságot is megvédi a közeli erdő nemesak az időjárás viszonyosságai ellen, hanem még a bogárazás, kinjaitól is megszabadítja.

Az erdő határán felül eső havasi legelőket erdőgazdasággal kapcsolatba hozni nem lehet ugyan, de védelmi eszközökül még itt is fel lehet használni a havasokon élő törpe fákat és cserjéket.

Havasi legelőink éppenséggel nem mondhatók jóknak. Ennek oka nem annyira a kedvezőtlen természeti viszonyokban, mint inkább a helytelen vagy halysesben a rendszertelen legeltetési rendszerben keresendő.

A havastulajdonos vagy bérlő legfőbb törekvése, hogy a legelőt az idény alatt mentől alaposabban kihasználja. A legelőjóság lerágja az értékesebb füveket, a gyomokat pedig otthagyja s így azok zavartalanul megérlelhetik és elhulathatják magvaikat. Természetes, következménye ennek, hogy a gyomok hibetetlenül eszaporodnak, elfoglalják a tért azoktól a rendkívül tápláló növényektől, amelyek a havasi legelőnek oly nagy értéket szoktak adni.

Nem célom ezuttal a helyes legelőgondozás eszközeire, mint a fogasolás, gyomirtás, talajkötés stb. kiterjeszkedni, de a trágyázás különös fontosságát mégis hangsúlyoznom kell. A trágyázás a hegyi és havasi régiókban bizony sok nehézségbe ütközik, de azért mégis végrehajtható. A legelőjóság évente tetemes trágyát termel, ennek egy része magán a legelőn hull el, de nem jól érvényesül, mert nem teregeti azt szét senki, másrésze az éjszakázó- és delelő-helyeken gyűl össze, helyenként több holdat kitevő területen 1—2 méter magasan is. Ezek a tultrágyázott foltok valóságos tárházai a kóros gyomoknak, legfőképpen pedig a havasi sósokának. A trágya ilyenformán nem lelke, hanem valóban átka a hegy- és havasvidéki legelőknél, de magának a jóságnak is ártalmára van, mert abban fekszik s így örökösén piszkos tőle.

A trágyázásnak legelőszerebb és legelősebb módja a legelőkön az, hogy a jóság éjszakázó- és delelő-helyét időnként meg kell változtatni. Ily módon például egy 100 darab szarvasmarhát számláló csorda, hetenként 1000 □ öl területet trágyáz meg. Ez egyszerű eljárás eredménye meglepő: már a következő évben 2—3-szoros a fűnöves s a minőség is tetemesen javul, főképpen a herefélék szaporodnak el nagyon.

A legelők közül azok nyomnak legtöbbet mezőgazdaságunk mérlegében, amelyek a hegyvidékeken terülnek el, de azért, főként nagy kiterjedésüknek fogva, jó ideig még az Alföld legelői is számot fognak tenni.

Az alföldi legelők kisebb részben homokra, nagyobb részben pedig szikes talajokra esik. Az utóbbiakból fölötté sokat, bizonyára a kellelénél többet szántás-vetés alá vettek.

A homoktalajok legelői általában gyér, minőség tekintetében is rosszabb növényzettel vannak

benőve. Szinte esodálatos, hogy az 1863-iki nagy aszályt ezek a legelők birták ki legjobban. Területük azóta folyton csökken a mező- és kertgazdaság javára s ez a kulturális folyamat még ezután is fokozódni fog.

A szikes legelők növényzetének minősége kitűnő, a gyomok sem tudnak rajta úgy elhatalmasodni, mint bármely más legelőtalajon. Nagy hátrányuk, hogy valamennyi legelőterület közül legkevesebbet teremnek. Kielégítő legelőt a szikes talaj csak tavasszal és ősszel ad, nyáron csaknem teljesen kiszűl, a legelőjóság jóformán csak tengődik rajta. Minden jel arra mutat, hogy a szikes legelőket sohasem fogjuk szántóföldekké átalakíthatni. Ezekből a kultura haladtával, bővebb termő, kitűnő minőségű kaszálók lesznek, de hasonló sors vár a már eddig feltört fehér szikes talajokra is.

Mezőgazdaságunk az utolsó évtizedekben nagy lépésekkel halad előre, jogunk van tehát remélni, hogy a szikes legelők megöntözése és átalakítása kaszálóvá, nem a jövő század zenéje, hanem a mostanié. Az alföldi nagy folyók ismét ki fognak önteni medrükből, de nem úgy, mint régen pusztítva, rombolva, hanem esatornákon elvezetve.

Magyarország réteji, illetőleg kaszálói 3 főcsoportra oszthatók:

1. alföldi száraz talajuak,
2. hegyvidéki száraz talajuak,
3. alföldi és hegyvidéki nedves talajuak.

Az Alföldön általában nem sok széna terem, ezek közül kétségtelenül legjobb a sziki széna, illet azonban csak a nedves talajokon tudnak kaszálni. Elég hő és jó minőségű széna terem a folyamok menti, mérsékelt nedves talajokon is; de ha az tulnedves, vagy éppen moosaras, a széna minősége rossz, sáros, kákás és szittyós. Ez az ugynevezett savanyu széna, a milyen például a Hanságban terem.

A homokterületek közül csak a nedvesebbek teremnek szénát, mely minőségre nézve is elég jó.

A hegy- és dombvidéki kaszálók általában nem bő termők. Szénájuk minősége nagyon különböző; rendszerint fölötté nagy a kóros gyomnövény-tartalmuk. Legjobb hegyi széna terem az erdők közé eső kisebb kaszálókban.

Havasi szénát a szállítási nehézségek miatt csak igen keveset kaszálnak az országban. Ez minőségre nézve nagyon jó szokott lenni, mert rendszerint a legjobb helyeket válogatják ki szénatermelésre.

Évi szénatermésünk tetemes mennyisége kerül elő a hegyvidékek vizeinek árteréről. Ezért a szénák egyébként finom fűvü alapanyagát a közte lévő kóros alkotórészek nagy százaléka rontja meg. Ha pedig a szénát nagyon nedves helyen kaszálták, akkor az éppenséggel nagyon durva sáros és békarokkás szokott lenni.

A rétekekkel és kaszálókkal éppen úgy állunk, mint a legelőkkel; rendszerint csupán a természet gondjaira vannak bízva, pedig okszerű rétműveléssel lényegesen emelni lehetne az ország szénatermésének minőségét és mennyiségét egyaránt.

A földművelésügyi kormány különösen az utóbbi években hathatós intézkedéseket tett a hazai rétek és legelők gondozása érdekében. Így nevezetesen a székelyföldi, hegyvidéki és felvidéki kirendeltségeinek egyik legfontosabb feladata éppen az állattenyésztés emelésével kapcsolatos ré- és legelőjavítási munkálatok teljesítésében áll. A földművelésügyi kormány támogatása nem is tűnik el hatástalanul, mert ahol a legelőjavítási munkálatok megkezdődtek, nyomukban azonnal megindul a tejtermékek jövedelmező értékesítése és a nép vagyonosodása.

A már folyamatban levő legelőjavítási munkálatokon kívül szükséges volna a legeltetés ügyét

egy újabbán készítenő erdőtervény keretében együttesen megoldani, mindkét fontos érdek kölcsönös kielégítésével.

Tisztán gazdasági oldalról ekként megvilágítván a hazai rétek és legelők mai állapotát, hátra volnának még a gazdasági botanikai szempontok.

Ha különbséget teszünk a jó és rossz rétek és legelők között, akkor különbséget kell tennünk első sorban a jó és rossz réti és legelői növény-elemek között is.

Olyan nagy téren dolgozva, mint egy ország területe, a fenti kérdés eldöntésének legelső lépéselőka, hogy az ország flórájával alaposan megismerkedjünk, mert csak ezekkel az ismeretekkel térhetünk át a kérdés fontosabbik oldalára, a gazdaságira, amikor is a réti növényzet egyes elemeinek elbírálására kerül a sor. Hogy tiszta ítéletet alkothassunk, meg kell halgatnunk a chemikus, a fiziológus, a botanikus és gyakorlati szempontból a gazda véleményét is. De még ez sem elég: az állat magatartását is meg kell figyelünk az egyes növényekkel mint tápláló anyagokkal szemben. Bár az izletesség és táplálékonyosság fogalma nem mindig esik össze és éppen itt van soron az említett tudományok tevékenysége, hogy t. i. okszerűen válogassuk össze az állatoknak nyújtandó táplálékot, még pedig nemesak az istállózott, hanem a legelő állatét is.

A szénát okszerűen elbírálni hivatottak közül legpontosabb vizsgálat módszere a chemikusnak van, ezen munkának aránylag mégis kevés közvetlen hasznát tudja venni a gyakorlat. A chemiai uton elbírált rossz széna alig mutat fel kedvezőbb elemzési adatokat, mint a jó széna. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a chemiai vizsgálatokat elejtsük, hanem vegyük hasznát annak is, amit a chemikus mond s egészítsük ki azt más uton talált vizsgálati adatokkal.

A fiziológus már sokkal közelebb jár a valósághoz, mert etetési kísérletek segítségével bírálja el, hogy a szénából mennyit értékesített az állat.

Vizsgálódásának értékét különösen az adja meg, hogy a szénaminőségek tápláléértéke közti különbséget a botanikus vizsgálatával egybehangzóan mutatja ki.

A botanikus első sorban mikroszkóp segítségével mond bírálatot a növények, illetőleg az egyes sejt- és szövetelemek emészthetőségéről és tápláló voltáról. Vizsgálati módszerével tehát tulajdonképpen a chemiai és élettani ismereteket értékesíti, vagy megerősíti.

De a gazdasági botanikus azonkívül tudományosan feldolgozza és értékesíti azon gyakorlati szempontokat, amelyek a széna jóságának elbírálásánál épp oly suliyal esnek a mérlegbe, mint az előbb említett tudományos szempontok.

A gazda maga csupán gyakorlatiasan bírál, az ő ismeretei tehát a tudományos vizsgálatoknak csak értékes nyersanyagai lehetnek.

A széna elbírálásánál a főszerep mindenképpen a gazdasági botanikus kezében marad, mert ő nemesak a laboratoriumban vizsgál, hanem künn a természetben is és a botanikus van hivatva behordani a vizsgálati anyagot a többi szaktársainak is.

Végül arra a körülményre is rá kell mutatnom, hogy állami tevékenység és pénzálldozat egymagában nem elegendő a hazai rétek és legelők jókarba hozatalához, társadalmunk mezőgazdasággal foglalkozó műveltebb osztályaira is feladat vár abban a tekintetben, hogy a kisebb műveltségű és szegényebb kisbirtokosságnak példát mutasson az okszerű ré- és legelőgazdálkodás terén.

Thaisz Lajos.

A gyakorlat emberei gyakorlati kísérletek

alapján bizonyítják, hogy a kőbányai

száritott hizósertéstrágyával

minden gazdasági növénynél

fényes eredményeket értek el.

Minden gazda kérje saját érdekében ezen szakvéleményeket tartalmazó ismertetőket árajánlatot, melyeket készséggel küld a

BUDAPEST-KŐBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR
Basányi, Scheitrumfal és T. r. sa cég Budapest, IX., U. 10. út 21. szám.

Szives figyelmébe: Minden hirdetéshez új szakvélemény van mellékelve!

A száritott sertéstrágyát 3 hold szőlő alá, továbbá 1000 s az hold búkköny és árpa alá használat és az eredményvel teljesen meg voltam elégedve. Wodianer János, Maglód

A száritott sertéstrágya nemesak szőlőültetvényeinknek különösen sovány és heves talajrészeitén kitűnő hatásnak bizonyult, de az összes kapás növények fejlődését is feltűnő mértékben elősegítette, úgy hogy ezen eredmények következtében az Önök száritott sertéstrágyáját véleményem szerint az összes eddig alkalmazott trágya-nemek közt a legkitűnőbbnek kell tekinteni. Kotska-telep, Izsák.

Szőlővessző és szőlőoltvány-üzleti szokások.

A) E szokások alkalmazása.

1. §. A jelen szokások kötelezők:
1. az állam szőlővessző-szaporító anyatelepekre és szőlőoltvány-telepekre;
 2. azokra a szőlőbirtokosokra, akik elpusztult szőlőket az 1896: V. tc. rendelkezései alapján igénybe vett kölesönnel ujtják fel;
 3. mindazoknál a szőlővessző- és szőlőoltvány-üzleteknél, a melyek eme szokásokra való hivatkozással jöttek létre.

Más esetekben a vevőnek (megrendelőnek) s az eladónak (szállítónak) szabadságában van az üzletet ezektől a szokásoktól eltérő feltételekkel és kikötésekkel létesíteni; ajánlatos azonban általában, hogy a közönség a szőlővessző- és szőlőoltvány-üzleteknél ezekhez a szokásokhoz ragaszkodjék és azok megtartását kösse ki, egyrészt azért, hogy a szőlővessző- és szőlőoltvány-üzlet az egész országban egyöntetű legyen s másrészt azért, hogy mind a vevő, mind az eladó érdekei e szokások oltalma alatt kellő védelemre találjanak.

Az állami szakközégek, ha akár bírói eljárás során mint szakértők vétetnek igénybe, akár bírói eljárásán kívül szakvélemény adására szólítatnak fel, szakvéleményeiket ezeknek a szokásoknak figyelembe vételével fogják nyilvánítani.

B) A szőlővesszőkre nézve.

a) Általános kellékek.

2. §. A szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelő, ha teljesen érett, mindennemű penészgomba- (kryptogamus) betegségtől, ugyancsak elemi csapás vagy rovarkár okozta, vagy más külső erőtől behatásból származó — habár be is hegedt — sérüléstől mentes s nem szenved törpeágúság-, csalánosodás-, szalagosodás-, viltásodás- vagy esavarosodásban.

A rügyeknek teljesen épeknek és éretteknek kell lenniök (l. a 4. §-t) és szükséges, hogy azok fagyoktól ne szenvedtek legyenek.

A jelen szakaszban felsorolt összes kellékek feltétlenül megkivántatnak mindennemű szőlővesszőnél, tekintet nélkül azok életkorára, vagy más állapotára.

Hónaljajtások semminemű alakban és semminemű elnevezés alatt nem képeznek az üzleti szokásoknak megfelelő vesszőket.

b) Sima és gyökeres szőlővesszők.

3. §. Hogy a sima szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelően, szükséges, hogy a szőlővesszőktől tisztogattassék meg s az alábbiak (6. §.) szerint eldarabolva, a következő tenyésztési időszakban való felhasználásra alkalmas állapotban, képezze az üzlet tárgyát.

4. §. A gyökeres szőlővessző az üzleti szokásoknak megfelelő, ha a 3. §-ban körülírt sima vesszőből akként állított elő, hogy legalább egy tenyésztési időszak tartama alatt — tehát tavasztól őszig, esetleg a következő tavaszig — iskoláztatván, legalább egy oly hajtást hozott, a melynek négy alsó rügye teljesen érett, s ha megfelelő ép és egészséges gyökérzete van.

5. §. Ha a megrendelés egyszerűen szőlővesszőről szól, az alatt sima szőlővessző értendő, ha csak a megrendelő nem tesz világosan és határozottan oly árról említést, a mely az illető termelő vagy szállító árjegyzéke, vagy a nála szokásos eladási árszabály szerint kétségen kívül csak gyökeres vesszőre vonatkozhat.

c) A szőlővesszők méretei és osztályozása.

6. §. A sima szőlővesszők, ha a megrendelő más méretet nem kötött ki, oly darabokban szállítandók, a melyek az első bütöktől lefelé legalább öt (öt), felfelé pedig legalább negyvenöt (45) centiméter hosszúak.

A gyökeres szőlővessző legalább negyven (40) centiméter hosszúsággal kell hogy bírjon.

7. §. A szőlővesszők — akár simák, akár gyökeresek — két osztályba soroztatnak.

Első osztályu az eddig körülírt kellékeknek megfelelő:

a) oly amerikai fajtájú (sima, vagy gyökeres) vessző, a melynek átmérője (vastagsága) legalább hat (6) milliméter, ezen a méreten túl felfelé való végső határ megállapítása nélkül;

b) oly honi (európai) fajtájú (sima, vagy gyökeres) vessző, amelynek átmérője (vastagsága) legalább hat (6) milliméter, de nem több tizenöt (15) milliméternél.

Másodosztályuak az eddig körülírt kellékeknek egyebekben megfelelő azok a sima;

c) amerikai fajtájú vesszők, a melyek átmérője (vastagsága) hat (6) milliméteren alul van, de nem kisebb négy (4) milliméternél;

d) honi (európai) fajtájú vesszők, a melyek átmérője (vastagsága) hat (6) milliméteren alul van, de nem kisebb négy (4) milliméternél, vagy tizenöt (15) millimétert túlhalad.

Másodosztályu gyökeres (amerikai, vagy európai fajtájú) szőlővesszők azok, a melyek (vastagsági) méretei az első osztályuakra megállapítottaktól eltérők, de a melyek egyebekben a gyökeres vesszők kellékeinek teljesen megfelelőek.

Azok az (amerikai, vagy európai fajtájú) vesszők, a melyek átmérője (vastagsága) kisebb négy (4) milliméternél, az üzleti szokásoknak egyáltalán nem felelnek meg.

8. §. A szállítmány az üzleti szokásoknak mind a méretek, mind az osztályozás tekintetében még megfelel, ha abban nem foglaltatik az egész mennyiség öt (5) %-ánál több oly szőlővessző, a mely az előző szakaszok szerint szükséges kellékektől eltér.

d) Fajtaazonosság és fajtisztaság.

9. §. Fajtaazonos a szőlővessző, ha a szállítmány tényleg csak oly fajtából való szőlővesszőt tartalmaz, a mely fajtának a neve alatt szállítatik; fajtisztaság pedig, ha az egész szállítmány, vagy minden, az illető fajta nevével megjelölt köteg csak abból az egy fajtából való vesszőt tartalmaz.

10. §. Ha a szállítmányban, vagy az egy fajta nevével megjelölt kötegekben más fajtájú vesszők is vannak, mint a melynek neve alatt a szállítás történt, de e más fajtájú vessző nem több a szállított mennyiség öt (5) %-ánál, a szállítmány még fajtaazonosnak és fajtisztának tekintik.

11. §. Abból a célból, hogy a megrendelő (vevő) a fajtaazonosságot és a fajtisztaságot magának biztosítsa, nem szükséges, hogy ezt külön kikösse, hanem elégséges, ha megrendelésében a kívánt fajtát egyszerűen megnevezi.

C) Szőlőoltványok.

12. §. A szőlőoltványok — addig, míg azok előállítási módjára nézve jóknak bizonyult más eljárások el nem terjednek és hivatalosan el nem ismertetnek — az üzleti szokásoknak csak akkor felelnek meg, ha a fentiekben körülírt első osztályu szőlővesszőkből:

I. fásan, angol nyelvű, vagy egyszerű párosítással készültek és gyökeresek, vagy

II. zölden, egyszerű párosítással, vagy egyszemes ékezővel készültek.

A zöld oltványok lehetnek simák vagy gyökeresek.

Feltétlenül szükséges, hogy minden szőlőoltvány — tekintet nélkül kiegészítési módjára — tökéletes legyen.

Tökéletes és gyökeres szőlőoltvány:

ha sértetlen s a 6. és 7. §-ban az első osztályu vesszőkre nézve megállapított kellékeknek megfelelő alanya, a talpgyökér kiindulási pontjától a forradási hely közepéig mérve harmincöt (35)

centiméternél nem rövidebb* és fás oltványoknál negyvenöt (45) centiméternél nem hosszabb (zölden készült, gyökeres oltványoknál a maximális hosszúság nincs korlátozva, — ha teljesen összeforradt s az oltványok válogatásánál szokásos hajlítás és csavarás közben nyílást (a forrásban hézagot) egyáltalán nem mutat, — ha gyökérzete ép és egészséges — ha legalább egy hajtásán négy (4) teljesen érett, világos szem van, — s ha semminemű betegség által megtámadva nincs.

Tökéletes és sima zöldoltvány:

ha sértetlen s a 7. §-ban az első osztályu sima vesszőkre nézve megállapított kellékeknek érett állapotban megfelelő alanya az alsó bütöktől lefelé legalább öt (5) centiméter hosszú, felfelé pedig, a forradási hely közepéig mérve, harmincöt (35) centiméternél nem rövidebb, — ha teljesen összeforradt, — ha semminemű betegség által megtámadva nincs s ha a forradás helyén felül legalább egy hajtásán négy (4) teljesen érett, világos szem van.

13. §. A szőlőoltványok fajtaazonosságára és fajtisztaságára és pedig mind az alanyfajtára, mind az oltvány honi (európai) fajtájára nézve irányadók és megfelelően alkalmazandók a 9—11. §. szabványai.

14. §. Az oltvány megrendelésének, ugyancsak a megrendelés elfogadásáról adandó értesítésnek világosan tartalmaznia kell:

a) a mennyiség,

b) az alany s az európai fajta és

c) az oltvány előállítási módjának (fás, zöld, gyökeres, sima, egyszerű, angol nyelvű párosítás, egyszemes ékezés) (Czeiner eljárása) megjelölését.

D) Szőlővesszők és szőlőoltványok csomagolása és szállítása.

15. §. A szőlővesszők és szőlőoltványok megfelelő darabszámot (100-at, esetleg annak többszörösét) tartalmazó s az alsó és felső végükön (oltványoknál a felső végén az oltási hely alatt) fűzvevesszővel, spárgával stb. (de nem sodronnyal) kellően megerősített kötegekbe kötendők.

Ha a szállítmány többféle fajtát tartalmaz, minden köteg jelzőtáblával látandó el, a melyen a mennyiség s a fajta (oltványoknál az alany s az európai fajta is) megjelölendő.

Ha az egész szállítmány csak egy fajtából áll, a fajtának kötegenként való megjelölése nem szükséges, hanem csak egyszeri megjelölés is elégséges.

A kötegekbe kötött szőlővesszők — egy, a körülményekhez képest több kötegenként — deszkarekeszekbe, esetleg erős, kettős zsákvászonba, lehetőleg nedves moha közé, a hol moha nem szerezhető be, más megfelelő — a kiszáradástól óvó — anyag közé csomagolandók.

A szőlőoltványok szintén a fenti módon csomagolandók, azzal a különbséggel, hogy azoknak zsákvászonba csomagolása csak akkor felel meg az üzleti szokásoknak, ha az egy megrendelőnek egy helyre küldendő mennyiség nem halad túl 500 darabot. Eanél nagyobb mennyiség feltétlenül deszkarekeszbe csomagolandó.

Az oltványok hajtásai rendszerint érintetlenül hagyandók; túlságos hosszú hajtásoknak könnyebb kezelhetőségül a felfelé való megrövidítése azonban meg van engedve, de csak úgy, hogy legalább egy hajtásnak ez esetben is legalább harminc (30) centiméter hosszúnak kell maradnia s annak minden körülmény közt legalább négy (4) teljesen érett világos szemmel kell bírnia.

16. §. Azok, a kikre ezek az üzleti szokások az 1. §. értelmében kötelezők, a csomagolás költsége címén oltványoknál ezreakiát 1 forint-

Megfelelő talajokban való alkalmazás mellett a fás oltvány alanyának hosszu kisebb is lehet 35 centiméternél, de legalább 28 cm. hosszúnak feltétlenül kell lennie.

BITUMINA

BITUMINÁVAL fedett tető bemeszelve szép fehér marad és kitűnő védelmet is nyújt a nap melege ellen.

BITUMINA RÉGI ZSINDELYTETŐK ÁTFEDÉSÉRE IS KIVALÓAN ALKALMAS.

Csakis védjeggyel ellátott tekercseket fogadjunk el.

Gyári főraktár Zalaegerszeg és vidéke részére: BREINER BENŐ faterkedésében ZALAEGERSEGEN.

tiszta bitumenből készített valódi aszfalt tető emez tartós, tűzbiztos, szagtalan, kártyozást vagy egyéb mázást nem igénylő

tetőfedőanyag

nál, szőlővesszőknél ezrenként 60 krajcárnál többet, sem ezen kívül más költséget nem számíthatnak fel.

A szállítás költsége, a feladó vasuti, gőzhajó- vagy postaállomástól kezdve, a megrendelő által viselendő.

17. §. A szállítmánynak hanyag vagy hibás csomagolásából származó megsérüléseiről vagy romlásáért az az eladó (szállító), a kire a jelen üzleti szokások az 1. §. értelmében kötelezők, megszűnik felelősséggel tartozni, ha a megrendelő a küldeményről szóló vasuti vagy szállítási értesítő kézbesítésétől számítva legkésőbb háromszor 24 óra alatt kifogásait a hegybírónak, oly helyeken pedig, a hol hegyközség még nem alakult, a községi előljárásának nem jelentette be s az 1896. V. tc. végrehajtása iránt kibocsátott rendelet 7. §-ában körülírt jegyzőkönyvet nem vettette fel.*

Budapest, 1896. évi szeptember hó 25-én.

Darányi s. k.

*Az 1896. V. tc. végrehajtása iránt kibocsátott rendelet ide vonatkozó rendelkezései a következők:

„Ha a kölcsönben részesülő szőlőbirtokos a szőlője felújítására a bank által kölcsönébe való beszámítás mellett szállított anyagokra nézve (szőlővesszők, szőlőoltványok, szőlőkarók stb.) azt észlelné, hogy azok bármely tekintetben kifogás alá esnek, köteles azt a hiányosság megállapítása végett a küldeményről szóló vasuti vagy szállítási értesítő kézbesítésétől számítva legkésőbb háromszor huszonegy (24) óra alatt a hegybírónak, oly helyeken pedig, ahol hegyközség még nem alakult, a községi előljárásának bejelenteni s a tényállásnak jegyzőkönyvbe való felvételét kérni.

A fél eme kérelmére a hegybíró, illetőleg községi bíróság helyettese köteles egy hegyközségi választmányi taggal, illetőleg egy esküdtel azonnal a helyszínén megjelenni, a tényállást megállapítani s arról jegyzőkönyvet felvenni.”

Nemzetközi kiállítás Turinban. Az országos kir. Növénynevelési intézet (Magyaróvár) a következő felhívást intézte a Zalavármegyei Gazdasági Egyesülethez:

Tisztelettel értesítem a t. Egyesületet, hogy 1911 évben Turinban (Olaszország) egy nemzetközi kiállítás fog rendezetni, melyen Magyarország nagyobb arányban részt vesz. A magyar kiállítás mezőgazdasági osztályának rendezését az Országos Magyar Gazdasági Egyesület intézi és a terményesoport rendezése a tisztelettel alulírottakra bízott.

A terménykiállítás céljaira buza, rozs, árpa, zab, kalász és mag mintákat már ez évben, a cséplés időszaka alatt kell összegyűjtenünk és az összegyűjtött mintákat vidékek, illetőleg vármegyék szerint csoportosítva kívánjuk kiállítani.

A kiállítás célja nemcsak az, hogy fontosabb terményeinket bemutassuk, hanem azok kiváló minőségének kitüntetésével egyúttal terménykivitelünket is előmozdítsuk. Ezekből nagyon kívánatos, hogy az egyes vármegyék fontosabb terményei, például specialisan a buza, vagy a nyugati vármegyékből a sörárpa, nagyobb számú kifogástalan kalász és magmintákkal mutattassék be.

Ezen okból kérem a t. Egyesületet, hogy szíveskedjék a kiállítás céljaira szükséges terményminták gyűjtésénél közreműködni és tagjait felszólítani, hogy az ottani vidéken legfontosabb gabonafélékből (buza, sörárpa, rozs vagy zab) küldjenek be az orsz. m. kir. növénynevelési intézet címére Magyaróvárra 5 kg magot és 100—120 kalászból álló mintát. (A tengeri minták gyűjtése csak összel foganatosíthatik.) Ezen minták gyűjteménye, mint a t. Egyesület kiállítására szerepelne. A minták intézetünkön vármegyék szerint csoportosíthatók, minőségi vizsgálat alá vétetnek és nemcsak a minta állítatik ki, hanem egyúttal a vizsgálati adatok is, amelyek grafikonokban vagy képekben lesznek feltüntetve. A minták beküldött természetesen semmiféle költség nem terheli, mert a kiállítás költségeit a rendezőség viseli.

Mivel az egyes vidékek gazdáinak elsőrendű érdekük, hogy fontosabb terményeiket a külfölddel megismertessék, ezen alapon kérem a t. Egyesület szíves közreműködését, amely vagy úgy történhetik, hogy a t. Egyesület közvetlenül szólítaná fel tagjait a minta küldésre vagy oly módon, hogy a gazdák címeit velünk közölni szíveskedik és akkor innen küldenék felszólítást minta beküldésére.

Tekintettel azon körülményre, hogy ezen kiállítás csak akkor lesz értékes, ha nem csak mag, hanem egyúttal kalászminták is állítatnak

ki, ezek gyűjtése pedig csak most a cséplés időszak alatt lehetséges, kérem a t. Egyesületet, szíveskedjék lehetőleg rövid időn belül értesíteni, hogy a kiállítás rendezősége számíthat-e fenti irányban szíves közreműködésére.

Országos kiállítás Brassóban. Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület az október hó 9., 10. és 11-én Brassóban rendezendő orsz. kiállításra vonatkozólag a következő tájékoztatást küldte a Z. G. E.-hez:

Van szerencsénk tudatni a t. társesülettel, hogy az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület gróf Serényi Béla földművelésügyi minister ur öméltsége felszólítása folytán és védnöksége alatt a ministerium anyagi támogatása mellett f. évi október hó 9., 10. és 11-én Brassóban országos állatkiállítást rendez. A ministerium azt célozza e kiállítással, hogy állattenyésztésünk számára meghódítsa a szomszédos Romániának piacát, melynek kormányja azon célból, hogy az ország állattenyésztését előmozdítsa, nagyobb összeget készül regenerátorok beszerzésére. A szükségelt tenyészállatokat a román kormány természetesen inkább a szomszédos Magyarországra fogja bevásárolni, mint a távolos Schwáiban vagy az osztrák Alpésekben, ha tudniillik erre hazánkban alkalma nyílik. Tekintettel a kiállítás ezen céljára a ministerium Brassó városát szemelte ki a kiállítás helyéül, mert Romániától csak 24 km.-nyi távolságban fekszik és melyet a románok már évek óta nyaranként nagy tömegekben látogatnak. Azonkívül a Barcaság állattenyésztése magas fokán áll és a románok már a múlt évben nagyobb számú tenyészállatot vásároltak itt, míg éppen most a román állam több száz remonda lovat vásárolt az erdélyi részekben. Bátran állíthatjuk tehát, hogy a brassói kiállítás sikeres keresztülvitele elsőrendű országos érdek. A teljes siker azonban csak úgy érhető el, ha az összes mezőgazdasági tényezők közreműködésére lehet számítani. Azért azon kéréssel batorzkodunk a t. társesülethez fordulni, méltóztassék a maga hatáskörében oda hatni, hogy a működése területén lakó nagyobb tenyésztők minél nagyobb számban állítsák ki állataikat, hogy Magyarország állattenyésztése méltóan legyen képviselve a kiállításon. Mint-hogy a román kormány a nyugati szarvasmarhafajták behozásával törekszik Románia állattenyésztését emelni, különösen a berni, simmenthali és a pinzgau faj csoportjában minél imponásabb képet kell nyújtanunk marhatenyésztésünkről, míg a lótenyésztésben mind a remonda lóállomány, mind a hidegvérűek fel fogják a külföldi vevők érdeklődését kelteni. A hidegvérű ló tenyésztése iránt a szász kisczardák is kezdenek érdeklődni, amennyigen már többször importáltak muraközi és pinzgau lovakat. A sertés-tenyésztésben az angol sertésre volna a főszűly fektetendő. Kiállíthatók azonkívül még juhok, baromfi- és házinyulafajták.

Az állatkiállítás országos mezőgazdasági gépkiallítással lesz összekötve, valamint kisebb mérvű termény- és háziipari kiállítással is, mely azonban csak a Szász Gazdasági Egyesület működési területére fog szorítkozni.

A kiállított állatok díjazására a nagyméltóságú ministerium nagyobb összeget fog rendelkezésre bocsátani. A díjazási tervet azonnal át fogjuk küldeni a t. társesületnek, mihelyt a ministerium azt jóváhagyta.

A kiállításra vonatkozó határozmányok a Z. G. E. titkári hivatalánál betekinthetők.

Manila fonalak. A szegedi kenderfonógyár részvénytársaság a manila kévekötőfonalak gyártását üzemműködésébe felvette s így az most már belföldön is beszerezhető.

A rézgálic keverék (rézkénpor) és egyéb a peronospora ellen szolgáló védekező szer kedvezményes vasuti szállításáról. A m. kir. kereskedelemügyi minister az országos uralkodó peronospora veszedelemre való tekintettel — méltányolva a f. év előre haladott idényben a peronospora elleni védekezés céljaira szolgáló szer minél gyorsabb szállításához fűződő közgazdasági érdekeket — közbenjárásomra kivételesen és visszavonásig, de legkésőbb a f. év augusztus végéig megengedte, hogy a m. kir. államasutak a pécs—barosi vasut, valamint azon helyi érdekű vasutak vonalain, melyeknek díj-szabására a rendelkezési jog a m. kir. államasutaknak át van engedve, utóbb nevezett vasut helyi árudíj-szabásba felvett XXII. kivételes díj-szabásba tartozó azon rézgálic keverék küld-

ményekre (és jelesül a rézkénporra is) melyek kizárólag a peronospora viticola (penészgomba) pusztítására szolgálnak, a gyorsárúként való feladás esetén a II. osztály díjtételei alkalmazásának és pedig azon különleges feltételek kikötése mellett, melyek az előbb említett XXII. kivételes díj-szabás szerint a teherárúként szállítandó ily küldeményekre nézve megállapítottak.

Gőzeke és bérszállító részvénytársaság. A „Dunántúli Gőzeke és Bérszállító r. t. (Győr)” értesítette a Zalavármegyei Gazdasági Egyesületet, hogy a vállalat célja gőz és motoros ekék beszerzése és ezek felhasználásával bérszántások eszközzése, gőz és motoros ekék eladása, esetleg hasonló tárgyú vállalatok alakítása, vagy azokban való részvétel. A vállalat támogatását kéri.

Hivatalos rovat.

I.

Felhívom a város területén tartózkodó szőlőbirtokosokat, hogy akik még a harmadik permeterést nem foganatosították, azok legkésőbb folyó évi augusztus hó első felében szőlőjüket harmadszor is megpermetezzék.

II.

Zalaegerszeg r. tan. város tanácsa felhívja a város területén levő ebtulajdonosokat, hogy a birtokukban levő ebek után f. évi augusztus hó 31-ig az ebvédegyeket megszeressék.

Azon ebtulajdonos, aki ezen felhívásnak a jelzett időig eleget nem tesz, kihágást követ el és ellene az eljárás folyamatba fog tétetni.

III.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy az 1910. évre elkészített háztartási és utftartási költségelőirányzatai az 1886. évi XXII. tc. 125. §-a értelmében f. évi július 30-tól bezárólag augusztus hó 13-ig a városi számvévi helyiségben kitétettek, amely időig a hivatalos órák alatt azokat minden adófizető polgár betekinthei s netáni észrevételeit a város polgármesterénél szóval vagy írásban megteheti.

IV.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy az 1911. évre elkészített Zalaegerszeg r. t. város háztartásának, utftartási alapjának, aggpolda alapjának és a villamos üzemenk költségelőirányzatai az 1886. évi XXII. tc. 125. §-a értelmében folyó évi július 30-tól bezárólag augusztus hó 31-ig a városi számvévi helyiségben kitétettek, amely időig a hivatalos órák alatt azokat minden adófizető polgár betekinthei s netáni észrevételeit a város polgármesterénél szóval vagy írásban megteheti.

V.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy Haas Adolf, Haas Dezső zalalövői, Haas Vilmos nagykanizsai és Fischer József budapesti lakosok által Zalaegerszegen, az avasi dűlőben, a zalaegerszegi 412. sz. tjkvben 2319. hrsz. és 22h2. sz. tjkvben 2318/4. hrsz. alatti ingatlanokra építendő gyufa- és vegyészeti gyár hatósági telepengedélyezési tárgyalása f. évi augusztus hó 11-én d. e. 10 órakor fog a helyszínén megtartatni.

Jogában áll ezen tárgyaláson bármely érdekelt félnek megjelenni s esetleges kifogásait szóval vagy írásban az eljáró hatóságnál előterjeszteni.

VI.

A vármegye területén, Sümegek községben felépített ragadós száj- és körömfájás miatt aug. 11-én Keszthelyen, augusztus 16-án Zalaberben, szeptember 1-én Zalaszentgróton tartandó országos állatvásárokról, valamint Keszthely és Zalaszentgróton tartandó heti állatvásárokról a hasított körmű állatok felhajtása betiltatott.

Zalaegerszeg, 1910. augusztus 2-án.

Dr Korbai, polgármester.

yag

nk el.
désében

Hírek.

Királyi kitüntetés. Ófelsége a király főpáztornokát, dr. István Vilmos szombathelyi megyei püspököt valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Zalaegerszeg város a szülőföld büszkeségével és őszinte hódolattal üdvözi a jeles főpapot magas kitüntetése alkalmával.

Kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter Gosztonyi Józsefet, a ministeriumba berendelt volt csabrendeki igazgató-tanítót, segédtanfelügyelővé nevezte ki.

Áthelyezések. Mátót Györgyike nagykanizsai állami polgári iskolai helyettes tanítónő a nagykanizsai állami polgári iskolához a XI. fizetési osztályba segédtanítónői minőségben áthelyeztetett. — Jakab Kálmán nagykanizsai kir. adóhivatali tiszt hasonló minőségben Selmeczbányára, helyébe Sugár Béla adóhivatalt helyettesítette át.

Nyugdíjazás. Rohonczy István, a zalaegerszegi kir. törvényszék bírja egészségügyi okokból nyugalmába vonult. Ez alkalommal a király ítélőtáblai bírói címmel tüntette ki. Rohonczy István kiváló jogász s társadalmi életünknek is oszlopos tagja, akit közbecsülés és tisztelet vesz körül. A magas kitüntetés alkalmával, amely az igazságszolgáltatás terén szerzett érdemeinek jutalma, őszinte örömmel üdvözljük s kívánjuk, hogy a megszolgált nyugalmat zavartalanul élvezhesse.

Az izr. istentiszteletek további intézkedésig a következő napokon tartatnak meg: hétköznap reggel 7 órakor, este 7 órakor, péntek este 7 órakor, szombaton reggel 7 órakor, délelőtt 11 órakor, délután pedig 4 órakor.

Gyászír. Belatinczon a múlt héten elhunyt Wiener János volt 48-as honvéd. A szabadságharc kitörése alkalmával Radetzky huszár volt, de az ezredétől ötvened magával megszökött és beült honvédek. Végig küzdötte a szabadságharcot és sok ütközetben vett részt.

Női kereskedelmi tanfolyam Zalaegerszegen. A jelekből ítélve női kereskedelmi tanfolyamunk a legnagyobb valószínűség szerint f. évi szeptember hó elsején meg fog nyitni. Eddigél jelentkezett 25 növendék és nem vélünk csalódní, ha azt állítjuk, hogy a még hiányzó 5 növendék is jelentkezni fog. A tanfolyam megnyitásához legalább 30 növendék szükséges. A szülők közül többen hangoztatják, hogy amennyiben lesz tanfolyam, leányaikat be fogják járattai, de amíg erről bizonyosságot nem szereztek, addig nem jelentkeznek. Ezek a szülők nagy tévedésben vannak, ha azt hiszik, hogy a tanfolyam meg fog nyitni és ők azután is reá érnek gyermekük beiratására. A dolog éppen megfordítva áll. Ugyanis a tanfolyam csak akkor fog megnyitni, ha előzőleg 30 tanítvány jelentkezett.

Ez a jelentkezés semmire sem kötelezi a szülőket és mégis oly nehezen határozzák el magukat ennek megtételére. Másutt a szülők kérelmezik az ilyen tanfolyamokat és örvendnek, ha alkalmuk nyílik leányaik szakszerű kiképzésére. Másutt a szülők sürgetésére a városi hatóság buzgólkodik szaktanfolyamok létesítésén hogy az arra hivatott leánykák megszerezhessék azt a tudást, amellyel majdan az életben az életfentartás küzdelmében megállhassák helyüket. Nálunk teljes közöny jellemzi a szülőket, nincs érzékük az ilyen kulturális intézmények iránt és különösen azoknak a szülőknek nincs érzékük, kik viszonyaikkal fogva reá vannak utalva, hogy leányaikkal valamiféle megélhetést biztosító állást tegyenek lehetővé.

A női kereskedelmi tanfolyamba nemcsak a négy polgári leányiskolát, a felső népiskola két osztályát végzett leánykák vétetnek fel, hanem azok is, kik a magyar nyelvből, számtanból és földrajzból felvételi vizsgával igazolják a tanfolyam sikeres elvégzéséhez szükséges előfeltételek megfelelő fokát.

A női kereskedelmi tanfolyamban csakis képesített szaktanárok taníthatnak. A növendékek állandóan női felügyelet alatt állanak és különös gond lesz arra is fordítva, hogy a tanítványok a szaktudáson kívül a legcondosabb erkölcsi nevelésben részesüljenek.

Felhívjuk ismételtlen is a szülők figyelmét erre a tanfolyamra és különösen arra a körülményre, hogy a tanfolyam megnyitása tisztán attól függ, hogy a megnyitáshoz szükséges létszám meg lesz-e. Beiratási díj 10 K. Egész évi tandíj 100 K, amely negydedévi részletekben, egyes kivételes esetekben havonként fizetendő.

A sorozás. Három ízben is halasztást szenvedett a sorozás, amely azonban a jövő héten mégis megkezdődik. Az utazási és működési tervek készek, minden pontosan elő van készítve, tehát azonnal mérték alá lehet állítani a legények elejét.

Bevonulnak a tartalékosok. A helyben állomásozó m. kir. 7. honvédhuszár ezredbeli II. osztályhoz behívták a tartalékos legénységet fegyvergyakorlatra. Ezek számszerint mintegy 305 ember kedden, f. hó 9-én vonulnak be. Ugyanekkorra vonják be az egyes gazdaemberekhez tartásba kiadott kincstári lovakat is. A legénységet és lovakat a városban szállásolják el azoknál a házaknál, a melyeknél alkalmas szérühelyiségek állnak rendelkezésre. A behívott legénység aug. 10-ig gyakorlatozik itt, azután elmennek nagyobb gyakorlatra és csak szeptember 10-én térnek vissza. Szeptember 11 és 12 napjain leszerelenek és visszatérnek ismét övéikhez, megrakva egy kis katonai tudománnyal.

Uj vasut a Dunántúlon. A drávavölgyi helyi érdekű vasut kisköszeg-siklósi vonalrésze megnyitott. A műtanrendőri bejárás a pályát rendben találták és átadták a forgalomnak. A megnyitáson résztvettek a magyar államvasut igazgatóságának, Baranya vármegyének, a szegedi üzleteknek kiküldöttei és a vállalkozó. Az új vasut rendkívül termékeny vidéket szel át s számos ipartelepét érint.

A fumei második vágány építésének ügye lassan, de biztosan halad előre. Kossuth Ferenc minisztersége idején készültek el a tervek, sőt az általa készített beruházási törvényjavaslatban gondoskodott az építési költségekről is. Annak idejében az volt a terv, hogy a második vágány Cameral-Moravicától kezdődőleg már nem a jelenlegi utvonalon mentén épülne, mert a Karszton át majdnem legyőzhetetlen terepnehézségek állják útját, hanem más uton s nem is gőz, hanem villamos erőre rendezik be a második vágánynak ezt a részét. Hieronymi kereskedelemügyi miniszternek az a terve, hogy Adonyzabolostól a Karszthegységig a jelenlegi utvonalon épüljön a második vágány, azontul pedig, minthogy ott az aikftás rendkívül sokba kerülne, a vonal folytatása más irányban és villamos erőre berendezve épüljön ki Fiuméig.

Betiltott zalavármegyei országos és hetivásárok. Sümegben a szarvasmarhák között szájszél és körömfájás lépett föl járványosan. Ennek megállítására után, hogy terjedésének gátat vessenek, betiltották a sümegi, keszthelyi és a zalaszentgróti vásárokat hasított körmü állatoknak a felhajtását. Sümeg, Sümegprága, Sümegesi, Bazsi, Mihályfa, Kisvásárhely, Tapolea, Nyirád, Zalagyömörő, Csabrendek községeket és határukat vérszekerülettel nyilvánították, tehát ezen belül szigorú óvó és elfojtó intézkedéseket léptettek életbe.

Adóleírások, adómentességek. Azoknál a szőlőtulajdonosoknál, akik a hatóság által kitűzött záros határidőre bejelentették, hogy szőlőjüket szénkénegezték; valamint azoknál, akiknek szőlőiben az idén rohamosan fellépett peronospora viticola érzékeny kárt okozott, augusztus 4-ik és következő napjain a kataszteri nyilvántartó biztos, két városi előjárósági taggal helyszíni szemlét tartott, amely alkalommal megállapították, hogy ki minőnyi adóleírásban és adómentességben részesüljön.

A gazdasági munkásbiztosítás reformja érdekében a Pestmegyei gazdasági egyesület által megindított akcióhoz újabbán a Moson-, Szolnok-doboka és Gémör vármegyei gazdasági egyesületek csatlakoztak. Elhatározták, hogy a gazdasági munkásoknak agkori nyugdíjjal leendő ellátása iránt felterjesztést intéznek a földművelésügyi kormányhoz.

A vetések állása a külföldön. A m. kir. földművelésügyi miniszterhez a cs. és kir. konzulátusoktól a következő jelentések érkeztek be: Oroszország: A pétervári cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a kedvezőtlen időjárás következtében a terméskilátások több helyütt csökkentek, különösen a központi tartományokban, nevezetesen Szaratow, Tambov, Vorones és Stawrozol kormányzóságokban. Ezzel szemben egyes kormányzóságokban sok eső és jégeső miatt van panasz. A délnyugoti kormányzóságok normális időjárása a vetésekre általában kedvező volt. A nagyarányú orosz gabonatermelésnek ezidei gyenge eredménye várható jó kihatással lesz a magyar gabona-

termés értékesítésére. Oroszországban a múlt 2—3 esztendőben nagy termések voltak, amiből rengeteg mennyiséget hoztak olesó áron a külföldi piacokra s ez visszaszorította a drágább, de hasonlíthatatlanul jobb minőségű magyar gabonát onnan. Nagybritannia: A londoni cs. és kir. főkonzul jelenti, hogy a búzatermés kilátások nagy átlagban jók. A szénatermés meglehetősen jó, bár a gyakori eső minőségét néhol megrontotta.

Szőlészeti kiállítás és kongresszus Szegeden. A Szegedi Gazdasági Egyesület szeptember 24., 25. és 26. napjain a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesületének támogatásával kongresszussal kapcsolatos szőlészeti és borászati kiállítást rendez Szegeden. A kiállítás vagy a Stefánia-kioszkban, vagy egy Ujszegeden erre a célra építendő pavillonban lesz. A kongresszust a város háza közgyűlési termében fogják megtartani, a szőlőgazdaságot egészen felölölő szakkérdések gazdag programjával. A kongresszusra és kiállításra már eddig is többen jelentkeztek. Bővebb felvilágosítást az egyesület titkári hivatala ad.

Az ipartestület nyári mulatsága. Igen sikerült és kedélyes mulatságot tartott az ipartestület a múlt vasárnap a Barossligetben. Annak dacára, hogy majd minden vasárnapra esik egy két mulatság, az ipartestület majálisa mégis nagy közönséget gyűjtött össze. A mulatság sikeréhez hozzájárultak özv. Faragó Béláné uró, Deutsch Herman, Kalmár József, Havas Kristóf és Schmidt Viktor urak és a közreműködő hölgyek, akik szíves adományaikkal, illetve készpénzes fáradozásukkal a mulatság anyagi és erkölcsi sikerét gyarapították. Fogadják érte az ipartestület hálás köszönetét. A bevétel volt 466 K 22 f, a kiadás 181 K 84 f, tiszta jövedelem 284 K 38 f, amelyet az ipartestület az elaggott iparosok alapja javára fordít.

Felülfizettek a következők: Heinecz János és Nyári Feri zenekara 10—10 K, Schmidt Viktor 6 K, Nagy Dezső, Tosch Károly 5—5 K, Ekler Sándor, Pittermanr István, Vörös Gyula 3—3 K, Breisach Sámuel, ifj. Dömötör Sándor, Füleky József, Hary Károly, ifj. Juhász József, Kaszter Sándor, Kulhavy Istvánné, Nagy Jenő, Nagy Zsigmond, Rabatti Ferenc, Rozenkrancz István, Spiegel Zsigmond, Stefaneoz József 2—2 K, Bános Vince, Deutsch N., Deutsch Nándor, Fűzik Ernő, Fürst Sándor, id. Heine Károly, Horváth Imre, Horváth Miklós lakatos, Kovács László, Kolbenschlag Béla, Lakatos István, dr. László Pál, Lang Nándor, Mautner Jenő, Saly Viktor, Neumárk Simon, Németh Gyula, Papp Alajos, Neumann Erzsébet, Sipos József és, Stein Farkas, Tivolt Gyula, Tólli István, Varga György, Vörös Lajos, Vámosy István, Wapper Ignác és Weljasek László 1—1 K, Farkas Viktor és Gernyi József 60—60 f, Borbély György, Ganz Zsigmond, Horváth Lajos, Janzso Sándor, Jady Károly, Lendvay László és Schwarc Mór 50—50 f, N. N., Kayser Károlyné Csács, Kusera István, Prenner Reinold, Szommer Gyuláné, Toriszay József és Spiegel Jakab 40—40 f, Vizsy János 30 f, Weisz Sándor 20 f. Fogadják a nemes-szívű adakozók az ipartestület hálás köszönetét.

Méhészeti vándorgyűlés és kiállítás Budapesten. A magyar, német és osztrák méhészek aug. hó 19-én kezdődő 55. vándorgyűlése és kiállítása iránt nemesak Európában, de Amerikában is érdeklődnek. Újabbán több amerikai méhészt jelentette be a rendezőségnek, hogy szeretnék a kiállításon résztvenni s egy páran már be is küldötték kiállítandó tárgyukat. A kiállítók jutalmazására gróf Zichy Aladár, Szilassy Zoltán, Ambrozie M. mojtstranoi kereskedelmi méhészt és ifj. Weichinger Károly értékes dísz tárgyakat ajánlottak fel, de ezenkívül a külföldi méhészt egyesületek is számos díjat boesátottak a rendezőség rendelkezésére.

Baromfitenyésztő munkások tanfolyama nyílik meg október hó 1-én Gödöllőn az állami baromfitenyésztési szakiskolánál. A 11 hónapos tanfolyamra felvételt nyerhetnek olyan erős testalkatu magyar honosságú nők, kik a 16-ik évüket már betöltötték, de 30 évnél még nem idősebbek, magyarul írni, olvasni tudnak. A szakiskola célja a baromfitenyésztés teendőiben jártas munkások kiképzése. A tanfolyam teljesen díjtalan és minden felvett növendék havi 50 K ösztöndíjban részesül. A felvétel iránt érdeklődni lehet Gödöllőn az iskola vezetőségénél.

Uj átjárók. A Főtéren két új aszfaltjárót létesített a polgármester. Egyik a városháza keleti oldalát köti össze az ujonan restaurált Szent

Háromság szoborhoz vezető járdával, a másik a Fangler féle üzlet elől a pénzügyi palotához vezet. A két átjáróról fölszedett kövekkel pedig átjárót raktak le a főgymnázium és az ipartestület háza előtt. Most még szükség volna a zálogház előtt levő járdának a főgymnasium épületéig való kiépítésére, a mi néhány szekér kavicsosával is megtörténhetne.

Megszökött tanonc. Szabó József alsólendvai fiúnak nagy kedve volt a eszmadia iparra. Addig kérte szülőjét, míg sikerült neki az engedelmet kieszközölni arra, eszmadia inas lehessen. Csakhamar be is szegődött egy alsólendvai mesterhez. Egy ideig tetszett a fiúnak a mesterség, utóbb azonban, miután tudvalévőleg a tanoncokkal nem szokás keztyűs kézzel bánni és ezeket nem szokták az asztalfőre ültetni, a kis Szabó Jóska egy szép napon, amikor gazdája talán a lábszíjjal is közelebbi ismeretségbe hozta, meglépett a háztól s azóta nyoma veszett. Az aggódó szülők attól félnek, hogy öngyilkosságot követett el.

Elgázolt asszony. Kondákor Ferencné dobrii lakosnak valami dolga akadt a faluban. Elment hazulról és meghagyta hozzátartozóinak, hogy vigyázzanak mindenre, amíg nemsokára visszatalan. Amint Kondákor né a falu utcáján gondtalanul ballagott, egy kocsi jött eléje, amelyet egy nagy, erősen kifejtett ménesikő követett. A csikó az asszonyt fellökte és keresztülgázolt rajta. A szegény asszony olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy ámbár gyorsan hívtak orvosi segítséget, fölépüléséhez kevés remény van. A csikó tulajdonosa ellen megindították az eljárást.

Gyanus gyujtogatás. Mayer Mihály dióskáli lakost és fiát a falubeliek többször érték rajta gyujtogatáson. A keletkező tüzeket szerencsére sikerült mindig elfojtani. Legutóbb már nemcsak a maguk telkét, hanem a szomszédját is felakarta gyujtani. Erre a esendőrség vette kezébe az ügyet s most Mayerék ellen biztosítási csalás, illetőleg gyujtogatás címén folyik az eljárás, mert több esetben az az alapos gyanu merült föl ellenük, hogy azért gyujtogattak, hogy a biztosítási összegeket megkaphassák.

Eltűnt. Ungár Ignác zalaegerszegi cipész valami esekélyesség miatt összekapott a feleségével, amiből amolyan kis házi pörpatvar lett. Ungár ismételten figyelmeztette asszonyát, hogy perelésével bajt hozhat a családra s fenyegetődött, hogy világgá megy. Az asszony tréfára vette, mert nem látott elég okot arra, hogy a férj itthagyja őt és négy apró, nevelést igénylő gyermekét támasz nélkül és elmenjen világgá. De csalódott. mert Ungár fenyegetését komolyan vette. Egyik nap otthagya családi fészket, szó nélkül elment, hogy hová, merre, azt senki sem tudja. Napokig, sőt hetekig várt a szegény asszony, vártak a kis gyermekek, hogy majd csak visszatér a családfő, a kenyérkereső, de hiába. Végre nem maradt más hátra, mint a rendőrség segítségét igénybe venni, ahol elrendelték az eltűnt ember körözését. Talán ez sikerre vezet.

Megkötötték a szerb kereskedelmi szerződést. A magyar és osztrák és szerb kormányok között, a három ország közgazdasági egymásra utaltságának szabályozása végett már régóta folyt tárgyalások immár befejeződtek s erről a meg egyezéssel a következő kommunikét tették közzé: Az osztrák-magyar és szerb kereskedelmi szerződés ügyében kiküldött delegátusok között teljes megegyezés jött létre. Most már csak a szerződés szerkesztési és fogalmazási munkálatai várnak elintézésre. Az új kereskedelmi szerződés ugyanazon az alapon nyugszik, mint az 1908. évi és csakis szűkebb határok között mozog. A kölcsönösen tett engedmények és törlések ellensúlyozzák egymást.

Gyilkosság vagy gondatlanság? Hegedüs Mária nagyradai lakos a napokban leöntötte Németh Róza másfél éves leánykát, aki néhány óra múlva nagy kínok között kiszenvedett. A esendőrség erélyes nyomozást indított meg, megtudandó, gyilkosságnak vagy gondatlanságnak esett áldozatul a leányka.

Tüzek. Lévai István zágorhidai lakos pajtájában a napokban hirtelen tűz ütött ki. A házbeliek szerencsére hamar észrevették s még idejekorán eloltották. Csak kisebb mennyiségű takarmány égett el. A tüzet egy odaváló gazda okozta, aki égő gyufát dobott bele a szénába. — Ugyanosa tűz volt Zalamerenyén is a napokban, ahol Ruzsa József és Városi János gazdák közös présházának tetőzete s több gazdasági eszköz égett el. A tüzet Városi János gondatlansága okozta. A esendőrség mind a két gondatlan ember ellen megindította az eljárást.

Egy cigányasszony támadása. Farkas Mária esesztrégi kőbor cigányasszony a napokban Károczfán esavargott át. Egy ház előtt, Károly Józsefnél megállt s amikor látta, hogy az udvarban ninesen senki, beosont oda. Itt gyorsan körülszaglászott, hogy mit lehetne ellopni s a következő perében már a köténye alatt volt egy jókora tyúk. Ezzel a cigányasszony éppen ki akart sietni az udvarból, amikor észrevette őt Károlyné s utána szaladt. Károlyné mindjárt észrevette, hogy Farkas Mária lopott csirke van s el akarta tőle venni. A cigányasszony azonban nem akarta odaadni s elkezdett Károlynével verekedni. Nemsokára mindketten megtépett hajjal a porban fetrengtek. Végre is a szomszédok futottak oda, akik jól megtépázták a tolvaj cigányasszonyt, a tyúkot is elvették tőle, akit aztán a rendőrség vett pártfogásába.

A tébolyda új lakója. Megirtuk, hogy Prepelios Mátvás drávavásárhelyi legény meggyilkolta a saját testvérét. A gyilkost elfogták s megindították ellene a bűnvádi eljárást. Prepelios azonban az eljárás alatt megőrült. Mult héten hozták be a zalagerszegi tébolydába.

A természetes **Ferencz József** keserűvíz már kis adagokban használva is biztosan és fájdalom nélkül hat. Szemben a legtöbb vásári módon feldicsért s külsőleg bármily tetszetős hashajtó-készítményekkel sem a beleket nem izgatja, sem általános rosszulletet nem okoz!

A valódi **Ferencz József-gyógyvíz** ideális »természetes« tisztító hatásánál fogva még **elgyengült emésztő szerveknél** is alkalmazható, a mi más hashajtószereknél tilos. Angolország legjelentékenyebb orvostudományi szaklapja, a »Lancet« ezért a következőkben mondja el ítéletét:

»A **Ferencz József-keserűvíz** nagy értékű természetes ásványvíz, mely nagy figyelmet és kiterjedt alkalmazást érdemel.«

Buziási Phönix az egyedüli bakteriummentes természetes ásványvíz s ezért nemsoká hazánkban, de az egész művelt világ orvosai által mint legkiválóbb természetes, az egészség előnyére való üdítő és gyógyvízként ajánlatik. »Buziási Phönix« a hazai ásványvizek legeljedtebbje és az egész világon legelőnyösebben ismert.

Magas jutalék mellett ügynököket, utazókat keres ablak-redőnyök elárúsítására **Schlesinger Simon és Társa** ablakredőny-gyára Budapest, gróf Zichy Jenő utca 16, hová írásbeli ajánlatok és megrendelések intézendők.

20 év óta bizonyul

a Kathreiner-féle Kneipp-maláta-kávé kitűnő pótléknak a babkávéhoz és helyette is, ahol az izgató hatásai miatt tiltva van. Gyermekek részére nem létezik egészségesebb kávé-ital, mint a tiszta Kathreiner.

Hogy virulnak annak élvezése mellett!

Piaci áraink a legutolsó hetivásáron 50 kilogrammonként

búza	minőség szerint	Kor.-tól	Kor.-ig
búza		8-50	—
rozsa		6-50	—
árpa		6	—
zab		6	—
tengeri		—	—

Felelős szerkesztő: Dr Csák Károly.
Laptulajdonosok: Dr Csák Károly és Udvardy Ignác

6459/1910.

Pályázati hirdetmény.

Zalaegerszeg r. t. város tanácsa egy ideiglenes kisegítő

végrehajtói állásra

pályázatot hirdet.

Az ideiglenes végrehajtó 2 K napidíj mellett a városi tanács által fogadtatik fel és 15 napi felmondás után bármikor elbocsájttható. Napidíja utólagosan fizetetik ki a város pénztárából.

A pályázati kérvények a városi tanács-hoz címezve legkésőbbben f. évi augusztus 15-ig nyújtandók be. A kinevezendő végrehajtó köteles helyét azonnal elfoglalni.

Zalaegerszeg, 1910 augusztus 1-én.
Dr Korbai, polgármester.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. tc. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíróság 197., 289. sz. végzése által a Kir. Kincstár, Hazai áll. bizt. társaság, Keresztes György, ugy Nagy Antal végrehajtatók javára 50 K, 95 K 18 f, 120 K és 100 K tőke, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírói-

DENTON egyesíti a fogkefét, fogport és szájjvizet. utazásnál igen kényelmes és minden fertőzést kizár.

Aki egyszer megkísérelte, az többé fogkefét nem vesz a szájába.

Ara egy havi használatra 70 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban.

DENTON

ban a mult 2—3
k, amiből ren-
áron a külföldi
a drágább, de
magyar gabo-
adoni es. és kir.
ermés kilátások
s meglehetősen jó,
ol megrontotta.
szus Szegeden.
szeptember 24,
lősgazdák Orsz.
gresszussal kap-
állítást rendez
ánia-kioszkban,
célra építendő
a városháza
artani, a szőlő-
rdések gazdag
és kiállításra
Bővebb fel-
vatala ad.
Igen sikerült
ipartestület a
Annak dacára,
esik egy két
mégis nagy
sikeréhez
urnó, Deutsch
stóf és Schmidt
hölgyek, akik
székes fárado-
rkölesi sikerét
az ipartestület
466 K 22 f,
delem 284 K
ggott iparosok
éincz János és
Schmidt Viktor
5—5 K, Ekler
Gyula 3—3
Sándor, Füleky
József, Kaszter
Jenő, Nagy
Kranecz István,
ef 2—2 K,
sch Nándor,
Heine Károly,
katos, Kovács
os István, dr
er Jenő, Saly
Gyula, Papp
sef és, Stein
Zarga György,
Vapper Ignác
kas Viktor és
György, Ganz
Sándor, Jady
e Mór 50—50
uesera István,
né, Toriszay
Vizsy János
ák a nemes-
ás köszönetét.
ítás Budapes-
néhézsek aug.
ése és kiállí-
Amerikában
erikai méhész
y szeretőnek
en már be is
A kiállító
zilassy Zoltán,
lmi méhész és
dísz tárgyakat
földi méhész-
tak a rende-
folyama nyilik
lami baromfi-
ónapos tan-
n erős test-
a 16-ik évü-
nég nem idő-
nak. A szak-
dóiban jártas
teljesen díj-
havi 50 K
íránt érdek-
zetőségénél.
faltjártót léte-
rosháza keleti
aurált Szent

lag felülfoglalt 1050 K-ra becsült lovak, lószerszámok és gazdasági eszközökből álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, — ennek a helyszínén, vagyis Bessenyőben leendő eszközlésére 1910-ik év augusztus hó 8-ik napjának délután 2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. te. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. te. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1910. évi július hó 13.

Lukács József kir. bir. végrehajtó.

Föld bérbeadás.

Zalaegerszeg város határában elterülő

szántóföldeimet

parcellánként 1910. aug. 15-től fogva

bérbe kiadom.

özy. Hagymássy Gyuláné, (Ola.)

A múlt év szomoru tapasztalatai mindenkit meggyőzhettek arról, mily fontos dolog a **szőlőbetegségek ellen idejében és kellő módon védekezni.**

A szőlő peronoszpórája ellen a **dr. Aschenbrand-féle**

bordói por

a legbiztosabb és legtartósabb hatású szer.

Különösen jól jártak azok, akik a nagymértékben mutatózó **fürtperonoszpóra** ellen a tudományos vizsgálatokból merített s idejében közzétett tapasztalatok szerint a permetezést a **dr. Aschenbrand-féle**

rézkénporral

való porozással egészítik ki.

Azért ne mulassza el senki, hogy ezentúl szőlőjét idejében és legalább kétszer **dr. Aschenbrand-féle rézkénporral** befújtsassa.

A rézkénpor amellett a **LISZTHARMATNAK** egyetlen feltétlenül biztos ellenszere. Nemesak megóvja a bogyókat az infekciótól, hanem a megtámadott fürtöket meg is gyógyítja.

Az **Aschenbrand-féle porok** árai Budapest raktár:

a bordói poré

50 kg.-os zsákokban, kg.-kint	62 fillér.
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint	66 „
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint	67 „

a rézkénporé

50 kg.-os zsákokban, kg.-kint	45 fillér
10 és 5 kg.-os zsákokban, kg.-kint	49 „
2 kg.-os dobozokban, kg.-kint	50 „

Ismertető füzeteket, használati utasításokat küld és a rendelések pontos teljesítéséért szavatol a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
BUDAPEST, V. KERÜLET, ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZ.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető:

Gyarmati Vilmosnál Zalaegerszegen, Marton Izidornál Zalakoppányon, Freier Lipótnál Alsóéndvén, Fodor R. utódánál Csáktornyán.

432/v. 1910. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. te. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zalaegerszegi kir. járásbíróóság 284. sz. végzése által az Első magyar papír ipar r. t. végrehajthatóknak 140 K tőke, ennek 1910 évi április hó 15-től járó 6% kamatja, ugy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag felülfoglalt 3500 koronára becsült **sajtógépekből** álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis **Zalaegerszegen** leendő eszközlésére **1910-ik év augusztus hó 11-ik napjának délután 2 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. te. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. te. 102. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Zalaegerszeg, 1910 július hó 23-án.

Lukács József kir. bir. végrehajtó.

BAKTERIUM-MENTES
természetes ásványvíz.

ÜDIT-GYÓGYIT. ÜDIT-GYÓGYIT.
Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva.

Főlerakat:

Gyarmati Vilmos cégnél Zalaegerszegen.

TARCSA-gyógyfürdő
Vasmelegében.
(A magyar Franzensbad.)
Speciális női és szivgyógyfürdő.
Hidegvízgyógyintézet. Világhírű vaslápja a frauzensbadival egyenértékű, sőt a marienbadit is jóval felülmúlja és hazánkban a legjobb. — Természetes szénasavas fürdők. Glaubersós-vasas és lithion tartalmú alkalis sós források. Páratlan gyógyhatású: vérszegénység, csúsz, húgysavas diathézis, idegbajok, a vese, hólyag, emésztési és légzőszervek hurutos bántalmait ellen. Fürdőorvosok: dr. Bartha Kornél, v. tanársegéd és dr. Glück Gyula. Évad május 22-től szeptember 30-ig. Vasut, pósta, távírda és telefon állomás. Közvetlen vasuti kocsi közlekedés Tarcsa-fürdő felé. Villanyvilágítás, fenyvesek. Kívánatra prospektus.

Árlejtési hirdetmény.

Szalapa község r. k. iskolaszéke
4243 K 05 fillér előirányzattal

iskolát épít.

Ezen munkálat foganatosításának biztosítása céljából f. évi augusztus 14-én délután 4 órakor **Szalapán** az iskola-teremben

nyilvános versenytárgyalást tart.

Árlejtési lehet az egész munkálatra, vagy az egyes (kőműves, ács, asztalos stb. munkálatokra. — A tervek s a költségvetés **Türjén** a plébánia-hivatalnál megtekinthetők.

Szalapa, 1910. aug. 1.

Róm. kath. iskolaszék.

2022/1910.

A sümegi járás főszolgabírójától.

Árlejtési hirdetmény.

A „**Marczaler**“ és mellékágainak 3 évi időszakos tisztogatása tárgyában Zalavármegye alispánjának 7146/ni. 904 számú véghatározata értelmében a szükségessé váló földmunkálatok teljesítésére a következő feltételek mellett árlejtési hirdetményt boesájtok ki:

1. Vállalkozók tartoznak a munkálatokat 1910 szeptember hó 1-én megkezdeni és november 1-ig, vagyis két hónap leforgása alatt befejezni.

2. Vállalkozók nyilatkozni kötelesek, hogy a tisztogatási munkálatokat köbméterenkint hány fillér egységár mellett vállalják el.

3. Vállalkozók kötelesek 1910 auguszt. 25-én d. e. 8 órakor személyesen megjelene a sümegi főszolgabírói hivatalos helyiségben ajánlataikat írásban benyújtani; bánatpénzt vállalkozók nem tartoznak letétbe helyezni, hanem kereseti összegüknek 10%-a biztosítékul minden részletfizetés alkalmával visszatartatik.

4. Vállalkozók az esetleg szükségessé váló mederelzárásokat, vizelterelést saját költségükön tartoznak eszközölni s azokat a munkálatok befejeztével ismét saját költségükön eltávolítani.

5. Vállalkozók a medertisztogatási munkálatokat tartoznak legalul, vagyis Dabrone, Mihályfa határában, a nagy Marczalba való betorkolásnál megkezdeni és folytatólagosan megszakítás nélkül fölfelé haladva végezni, megjegyezvén, hogy a tisztogatandó mederszakaszok összes hossza mintegy 13 kilométer, a földmozgósítás mennyisége pedig mintegy 8500 köbméter.

6. Vállalkozók tartoznak a munkálat teljes befejezése után az elkészült mederszakaszokon időközben bekövetkezett és a munkálatokból kifolyólag keletkezett eliszapolódást és egyéb meder megrongálódást saját költségükön helyreállítani, illetve után tisztogatni.

7. Vállalkozók részlet kiutalást csak 200 köbméter földmozgósítás teljesítése után esetleg két-két hetenkint igényelhetnek; a visszatartandó 10% biztosíték a munka teljes befejeztével, a felülvizsgálat megejtése után fog a vállalkozóknak kiutaltatni.

Sümeg, 1910 augusztus 2-án.

Főszolgabíró szabadságon:

Farkas István

szolgabíró.

gyfürdő
 megyében.
 (nsbad.)
gyógyfürdő.
 n vaslápa a fran-
 arienbadit is jóval
 — Természetes
 -vasas és lithion
 . Páratlan gyógy-
 ngysavas diathe-
 g, emésztési és
 mal ellen. Fürdő-
 tanársegéd és dr
 2-től szeptember
 efon állomás. Köz-
 -ross-fürdő felirat-
 vánatra prospektus.

mény.
 kolaszéke
 yzattal

pít.

sításának
 ugusztus
 Szalapán

st tart.

munká-
 ves, ács,
 . — A
 Túrjén a
 nthetők.

olaszék.

rojától.

Zalavár-
 válo föld-
 ájtok ki-
 ezdeni és

ométeren-
 egjelenve
 ; bánat-
 s 10%-a

est saját
 át költsé-

Dabronc,
 olagosan
 ó meder-
 íg mint-

nedersza-
 liszapoló-
 tán tiszt-

ése után
 aka teljes

Boreladás.

Pincéimben összehalmozódott te-
 temes **borkészletemből** nagyobb
 mennyiséget eladni szándékozom.

Boraimat Zalavármegye legjobb
 borvidékeiről, közvetlenül a terme-
 lőktől vásároltam s azok minőségéért
 és tiszta, szakavatott kezeléséért
 felelősséget vállalok.

Kapható nagyban és kicsinyben.
 Különösen felhívom a vidéki bor-
 vevő közönséget és vendéglősöket
 eladó borkészletemre.

Tosch Károly

a zalaegerszegi „Arany Bárány”
 szálloda bérloje.

Legolcsóbb és legjobb ismert permetezőanyag!
Gyors és tiszta munka!

Számos gazda két évi tapasztalata szerint a
Dr. WAGNER-féle

PROVINO

nevű permetezőszer a gyakorlatban **kitűnően**
 bevált. A tavalyi év peronoszpórajárványa
 tűzpróbája volt ennek az új szernek, mely
 a hozzá fűzött **reményeket valóra váltotta.**
Ára kgr.-kint 50 fillér (50 kgr.-os zsákok-
 ban) és 52 fillér (10 vagy 5 kgr.-os zsá-
 kokban.)

Tessék ismertető füzetet kérni!

Vezérképviselőt:

Magyar **Mezőgazdák Szövetkezete**
 Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

Minden nő szeret

hatalmának vagyis szépségének fenntartására ál-
 dozni és helyesen teszi, hiszen azért nő, hogy
 szép legyen. Az elcsufító vörös orr, szeplő, máj-
 folt, mitesszer, pattanás, ráncok, foltok, minden
 arctisztatlanság és bőrhiány eltávolítása köteles-
 sége a nőnek, vétek volna rut arccal élni, ha van
 megbízható tökéletes szer, mely szépséget teremt.
 Általában a legjobban szeretik a **Kriegner-féle**
 szépitőszereket és pedig az

Akácia-krém, mely 2—3 nap alatt min-
 den szépséghiányt gyö-
 keresen eltüntet, teljesen ártalmatlan, fehérit, üdít,
 simít és szépit. **Ára 2 korona.**

Akácia-szappan kellemes, tartós és
 üdítő. **Ára 1 K.**

Akácia-puder védi a bőrt a nap és szél
 befolyása, valamint arc-
 tisztatlanságok ellen **Ára 1 korona.**

Aki ezeket a szereket használja, annak nem
 kell vénüléstől tartania, szépségének hatalmát meg-
 tartja a legmagasabb korig. Kaphatók az összes
 gyógyszertárakban. Postai szétküldés naponta.

KRIEGNER gyógyszertár
 Budapest, Kalvin-tér. (Baross-u. 2.)

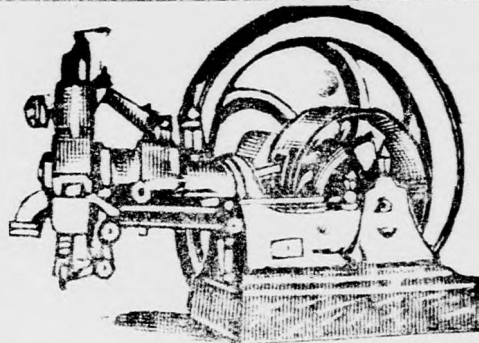
HIRDETÉSEK

felvételnek

A KIADÓHIVATALBAN

Drezdai Motorgyár Részv.-Társ.

Németország egyik legrégebb és leg-
 nagyobb motorgyára.

Szállít szakkörökben elismert legjobb gyártmányu
Benzin-, Nyersolaj-, Gáz-, Petroleum-
motorokat és lokomobilokat
 valamint **Szivógázmotorokat.**

Meglepő ujdonság!
EGYETEMES GENERATORUNKAL

a tényleges lóerő
 óránként csak kb. 1 fillérbe kerül.

Vezérképviselőt:
GELLÉRT IGNAC és TÁRSA
 Budapest, Teréz-körút 41. :: Telefon 12—91.
 Legmesszebbmenő jótállás! Kedvező fizetési feltétel!

Járványok idején és minden időben semmi sem biz-
 tosítja jobban az egészséget, mint a jó és emésztőké-
 pes gyomor, meg a tiszta ivóvíz. Kiváló eszköz erre

„ÁGNES” FORRÁS

természetes szénsavdus ásványvíz, mint föltétle-
 nül tiszta, kellemes és olcsó savanyuvíz; dus szén-
 savtartalmánál fogva nemcsak biztos óvszer fer-
 tőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógy-
 sóknál fogva kitűnő szere a legkülönbözőbb gyo-
 mor, légső és húgyszervi betegségeknek.

Kedvelt borviz.
 Főraktár Zalaegerszegen Gyarmati Vilmos
 fűszer és csemege kereskedőnél.

A könyv! A könyv!
 Az ember legjobb barátja

a könyv!

Ennek az elvnek hódol **Fülöp János**
 könyv- és papirkereskedő, akinek ujonnan
 berendezett, gazdagon felszerelt kereskedé-
 sében, a **Kazinczy-téren lévő Komin házban,**
 a modern magyar és külföldi irodalom leg-
 értékesebb alkotásai vannak meg nagy
 mennyiségben.

A közeledő új iskolai évre a legújabb
 tantervekben előirt

tankönyveket

nagy mennyiségben, kötetlenül vagy csinos,
 tartós kötésben lehet kapni. A tankönyve-
 ket nemcsak új állapotban egész árban,
 hanem tiszta állapotban **féláron** antiquarice
 is lehet kapni.

Ugy az iskolák, mint a hivatalok részére
 mindennemű papír és írószereknek dús
 választéka van raktáron.

A gépekkel felszerelt **könyvköté-**
szetét 7 évi becsületes és kifogástalan
 munkássága ajánlja.

Brády-féle gyomorcsépppek

a Máriacelli Szűz Mária
 védjeggyel ellátva

melyeket Máriacelli gyomorcsépppek-
 nek nevez a nép, 30 esztendő óta
 úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlen-
 nek minden háztartásban. E csépppek-
 nek utólérhetetlen jó hatása van min-
 denemű gyomorrontás, gyomorgégés,
 székrekedés, fej- és gyomorgörösök,
 hányás, álmatlanság, verszegényesség és
 sápkór ellen.

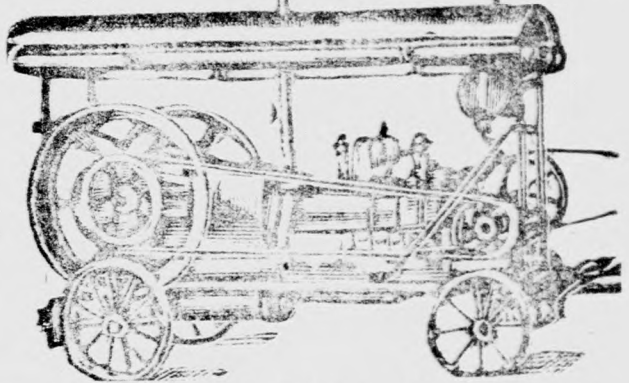
Kapható minden gyógyszertárban. Egy
 kis üveg 80 f., nagy üveg 1 K 40 f.,
 6 üveg 5 K, 3 duplaüveget 4 K 50
 fillérért franko külf. a készítő **BRÁDY**
 K. gyógyszerházban a Magyar Király-
 hoz **Wien, I., Fleischmarkt, 1., Depot 241.**

Ügyeljünk a védjegyre, a mely a Máriacelli
 Szűz Máriát ábrázolja, a vörös színű csomagó-
 lásra és aláírásra, amely az oldalt levő kép.

Motorok! Gőzgépek!

Gazdák!

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, kér-
 jenek árjegyzéket európaszerte hírneves
magánjáró és vontatható benzinloko-
mobilok, magánjáró és vontatható gőz-
lokomobilokról. Teljes cséplőkészletek!

Benzinmotoros kötőre, faapritógépek
 vontatásra és magánjáró szerkezettel
 Stabil benzinmotorok. Szivógáztelepek.

Kellner és Schanzer
 Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.
 Sürgönyeim: »Világosság« Budapest.

A hölgyek tudják legjobban mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARCZ

mily hatalom és kincs az, mily
 előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem
 elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves
 legyen, hanem a legfontosabb, hogy az
 arebőre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot
 fordítanak az arebőr ápolására, a szépség
 fenntartására és emelésére.

A **FÖLDES-féle**

Margit-Crème

az egyedüli szer mely 5-6-szori használat után
 eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket,
 májfoltokat és az arcot fehériti, üdíti fiatalítja.

A **Földes-féle Margit-Crème** teljesen ár-
 talmatlan. Páratlan és csodás **arc-szépitő**
 és a **szépséget megőrző** hatását pedig fé-
 nyesen bizonyítja, hogy a Wienben rendezett
 „Ausstellung für Moderne Gesundheits
 u. Schönheits plege“ nagy aranyérmét és
 díszoklevelet nyert.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 K.

Készíti és postán küldi:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható Zalaegerszegen: Kocsuba Emil
 gyógyszertárban.

Jóság,
ár és
súlyra

kell a szappan összehasonlításánál és
bevásárlásánál ügyelni. A világ egy
szappana sem éri el a

Schicht
szarvas
szappanát

minden jó tulajdonságában, tiszta-
ságában, mosóképeségében, lágyságá-
ban és olcsóságában.

BORSZEKI

az ásványvizek királya, angolkór és vér-
szegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint
üditő és hűsítő ital a legelső minden vizek
között.

Főraktár Zalaegerszegen:

Fangler Mihály és Fia

fűszer- és csemege kereskedő cégnél.

Védjegy: „Horgony”

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
pótlék

egy régióknak bizonyult háziszere, mely már sok
év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult
oszteitáris, oszteral és meghüleséknél, bedörz-
séseskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt
bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Reiter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.—
és megszólván minden gyógyszerertárban kapható. —
Főraktár: Torók József gyógyszerésznél, Budapest.
JEL: A horgony per ara az „Arany országház”,
Prágában, Elisabethstrasse 5 neu
Mindennapi szétküldés.

Vadászok és a közönség figyelmébe.

Megérkeztek a vadász-idényre szükséges cikkek.
Legújabb szerkezetű, legjobb minőségű **vadászfegyverek**
jutányosan kaphatók. Nagy választék **forgópisztolyok-**
ban, töltényhüvelyekben, kemény és lágy sörét a
a legolcsóbb árért.

Dus raktár mindennemű vasárunkban.

Horváth Imre Zalaegerszeg.

Fatermelő Részvénytársaság Budapest.

Mechanikai Hordógyár Brod (Szlavonia)

Szállít mindennemű tölgyfahordót kitűnő minőségben,
mérsékelt áron.

Ajánlatokkal szívesen szolgálunk.

Fatermelő Részvénytársaság

Központi iroda: Budapest, Nádor-utca 19.

Gyártelep: Brod (Szlavonia).

A gazdaközönség figyelmébe!

**Gabonás
zsákok**

nagy választékban eredeti gyári árban szállít

REISINGER és EISNER Zalaegerszeg.

Neményi testvérek
SAVOY
nagyszálloda

BUDAPEST, József-körut 16. Telefon 154—08. A főváros
legújabb és legmodernebb szállodája a város központjában.
120 vendégszoba. Olvasó és társalgó-termek. Központi gőz-
fűtés. Fürdőszobák — lift — Vacuum-Cleaner. — Minden
szobában hideg- és meleg vízvezeték. Villamos vasut köz-
lekedés az összes pályaudvarokkal.

Mérsékelt árak! A legfigyelmesebb kiszolgálás!